

POST & TELESTYRELSEN

Innehållsförteckning

ÅRET SOM GÅTT	4	VERKSAMHET ÅR 2001	28
UPPGIFTER	5	Verksamhetsindelning	28
VIKTIGA FRÅGOR OCH HÄNDELSER UNDER ÅRET	6	Verksamhetsgren Tillit – IT	28
Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd –PTS erfarenheter	6	Verksamhetsgren Tillgänglighet – IT	29
Uppföljning av UMTS beslutet	6	Verksamhetsgren Tele	30
Tillstånd för fast yttäckande radioaccess	7	Verksamhetsgren Radio	32
Säker och robust IT-infrastruktur – partnerskap mellan stat och näringsliv	8	Verksamhetsgren Post	35
PTS bryter ny mark på IT-området	8	Verksamhetsgren Utrustning	36
Bredbandstjänster för funktionshindrade	9	Verksamhetsgren Funktionshindrade	37
RESULTATREDOVISNING	10	Politikområde Försvar	40
Sektorsansvaret	10	Verksamhetsgren funktionen Telekommunikationer m.m.	41
Politikområde IT- Tele och Post	10	Verksamhetsgren funktionen Postbefordran	44
Tillståndet och utvecklingen inom sektorsområdet	11	UPPDRAG	44
Uppfyllelse av målen	22	Enligt regleringsbrev	44
Beslut och överklaganden	23	FINANSIELL REDOVISNING	47
Strategiska frågor	24	Resultaträkning	47
Information	25	Resultaträkning – Avgiftsfinansierad verksamhet	48
Organisation	26	Balansräkning	49
Personal	26	Anslagsredovisning	50
Ekonomi	27	Finansieringsanalys	51
		Specifikation av förändring av likvida medel	52
		TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER	53
		Notförteckning	54
		SAMMANSTÄLLNING AV VÄSENTLIGA UPPGIFTER	57
		Uppgifter om styrelsen enligt 2 § FÅB	59
		Ordlista	60
		Adresser	61

ÅRET SOM GÅTT

Inom Post- och telestyrelsen, PTS, dynamiska sektorsområde förändras såväl de tekniska och ekonomiska förhållandena som de regulativa snabbare än i de flesta andra delar av samhället.

År 2002 firar PTS tioårsjubileum. I dag ser radio-, tele, och IT-områdena helt annorlunda ut jämfört med då myndigheten bildades, och vi kan vara övertygade om att de kommer att fortsätta förändras i snabb takt under den kommande tioårsperioden.

PTS grundläggande uppdrag har däremot inte förändrats. Riksdag och regering har bestämt att alla ska ha tillgång till en effektiv, säker, etisk, tillgänglig och väl utvecklad infrastruktur och därtill hörande samhällstjänster. Sverige ska vara ett informationssamhälle för alla.

Utifrån denna inriktning har PTS formulerat följande mål för sin verksamhet:

- **Främja konkurrens**

PTS skall verka för konkurrens och väl fungerande marknader.

- **Främja ett effektivt resursutnyttjande**

PTS skall verka för ett effektivt resursutnyttjande inom sitt ansvarsområde, till exempel att radiofrekvenser fördelas på ett sätt som ger användarna största möjliga nytta av dem.

- **Tillvarata konsumenternas intressen**

PTS skall ta tillvara konsumenternas intresse genom att verka för god säkerhet, kvalitet och tillgänglighet till varor och tjänster.

Konkurrens är det främsta medlet för att få ett stort urval av effektiva tjänster till låga priser. På teleområdet har PTS genomfört ett antal åtgärder för att stärka konkurrensen. Bland mycket annat meddelades fyra nationella tillstånd för fast yttäckande radioaccess. Dessa system ska kunna erbjuda trådlösa tele- och datatjänster men även ingå i infrastrukturen för tredje generationens mobiltelefoni, 3G-systemen. Myndigheten har även beslutat om föreskrifter för att meddela ytterligare ett GSM-tillstånd.

PTS har till uppgift att förvalta det svenska radiospektrumet och den svenska nummerplanen. Detta är begränsade gemensamma resurser, och det är därför angeläget att de används så effektivt som möjligt. I detta syfte har PTS till exempel under året arbetat internationellt med vidareutveckling och globalisering av tredje generationens mobiltelesystem. Dessa frågor är kopplade både till kommande världsradiokonferenser och till utvecklingen av framtida mobiltelesystem generellt.

En stor del av PTS arbete syftar direkt till att i konsumenternas intresse se till att alla har tillgång till varor och tjänster som är tillgängliga, säkra och håller god kvalitet. I de fall där dessa krav inte tillgodoses genom konkurrens verkar PTS bland annat genom upphandling. Under året har PTS till exempel tagit fram ett antal förslag på bredbandstjänster för funktionshindrade och tillhandahållit lättöverskådliga prisjämförelser mellan teleoperatörer på myndighetens hemsida (www.pts.se).

År 2001 har varit ett intensivt, händelserikt och på många sätt framgångsrikt år. Jag vill framföra mitt varma tack till personalen för deras många betydande insatser, i stort som i smått.

Nils Gunnar Billinger
Generaldirektör

UPPGIFTER

PTS verkar inom politikområdet IT, tele och post, vilket omfattar post- och telekommunikationer samt informationsteknik. Målet för politikområdet skall enligt budgetpropositionen för 2001 (prop. 2000/01:1) vara att alla skall ha tillgång till en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar infrastruktur och därtill hörande samhällstjänster. De åtgärder som vidtas inom politikområdet syftar till att skapa en effektiv, säker, etisk, tillgänglig och väl utvecklad infrastruktur och därtill hörande samhällstjänster inom IT-, tele- och postområdena.

Politikområdet omfattar också regeringens satsning på IT-infrastruktur och övriga åtgärder som syftar till att Sverige ska stärka sin ställning som en av de ledande IT-nationerna i världen. PTS har också ett särskilt ansvar för samhällsåtaganden inom områdena funktionshindrade och totalförsvaret, funktionerna telekommunikationer och postbefordran. Inom IT-området har PTS uppdrag att följa utvecklingen, särskilt vad gäller säkerhet vid elektronisk informationshantering.

VIKTIGA FRÅGOR OCH HÄNDELSER UNDER ÅRET

Några av de viktigare frågorna för PTS under år 2001 har varit:

- **Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd – PTS erfarenheter**
- **Uppföljning av UMTS-beslutet**
- **Tillstånd för fast yttäckande radioaccess**
- **Säker och robust IT-infrastruktur – partnerskap mellan stat och näringsliv**
- **PTS bryter ny mark på IT-området**
- **Bredbandstjänster för funktionshindrade**

Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd – PTS erfarenheter

Under första halvåret 2001 var Sverige ordförande i EU:s ministerråd. Hela den EG-rättsliga regleringen inom PTS sektor var på förhandlingsbordet under perioden, såväl tele- som IT-, radio- och postfrågor. En av de viktigaste frågorna som förhandlades var de kommande EG-reglerna om elektronisk kommunikation. De omfattar fem direktiv och ett beslut och dessa rättsakter ska ersätta den nu befintliga och ibland svåröverskådliga EG-regleringen på teleområdet. Rättsakterna förhandlades mycket intensivt i Bryssel under året och PTS har deltagit i flera av dessa möten. PTS har också lagt ner ett omfattande arbete på att kontinuerligt ge regeringskansliet underlag i samband med förhandlingarna. I detta arbete har ingått såväl stöd vad gäller de nationella ståndpunkterna som förslag till kompromisslösningar för ordförandeskapet.

Resultatet av arbetet är att fem av sex föreslagna rättsakter i praktiken är färdigförhandlade, och att förhandlingarna om den sjätte rättsakten, om teledataskydd, är långt framskridna. Prioriteringarna för ordförandeskapet avseende tele-, IT- och radio kan därför sägas ha uppnåtts med råge.

Dessa förhandlingar och Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd har givit PTS många värdefulla erfarenheter. Den mest betydelsefulla är vikten av en långsiktig strategi för de nationella intressena i de dossiéer som behandlas inom EU under ordförandeskapsperioden. I strategin bör de långsiktiga målen för förhandlingarna och de viktigaste sakfrågorna ingå. Med ledning av det kan sedan de nödvändiga

prioriteringarna i det konkreta förhandlingsarbetet göras. Både Sveriges ordförandeskap och förhandlingarna om de nya EG-reglerna för elektronisk kommunikation har inneburit mycket arbete för PTS. Men det har givit en unik inblick i EU:s beslutsprocess, sedd också genom ordförandeskapets ögon. Genom PTS aktiva deltagande i arbetet underlättas också den kommande tillämpningen av de nationella författningar som ska genomföra de nya EG-reglerna i svensk rätt.

Uppföljning av UMTS beslutet

Efter en allmän inbjudan att ansöka fördelade PTS under 2000 fyra tillstånd att tillhandahålla nätkapacitet för mobila teletjänster. Tre av de bolag som ansökt om tillstånd men inte fått något, överklagade i januari 2001 PTS beslut: Telia AB, Telenordia AB och Reach Out Mobile AB.

De klagande framförde både formella och materiella skäl till varför PTS beslut skulle ändras. Bolagen anförde att PTS överskridit sin kompetens vid utformningen av föreskrifterna som reglerat förfarandet, att PTS inte iakttagit sin utredningsskyldighet och att PTS brustit i sin kommunikationsplikt. Utöver det har vart och ett av de klagande bolagen anført att PTS har utvärderat deras respektive ansökningar felaktigt.

Överklagandena ledde till en synnerligen omfattande skriftväxling i länsrätten. Sammanlagt åtta förhandlingsdagar hölls. Samtliga parter anlidade externa juridiska ombud för att föra deras talan. Yttranden från olika experter i juridiska frågor begärdes in och lämnades till länsrätten. Dessutom anlidade parterna olika experter på radioplanering, experter som hördes som sakkunniga i länsrätten. PTS anlidade bl. a. Sveriges ledande experter på förvaltningsjuridik och två professorer i vågutbredning från Sverige och Finland. Vittnesförhör hölls bl. a. med anställda och konsulter som deltagit i arbetet med att utvärdera ansökningarna.

Länsrätten konstaterade att målet var ett av de större som handlagts vid länsrätten, både när det gäller antalet parter och rättegångsmaterialets omfattning. I juni meddelade länsrätten sin dom, som innebar att Telias, Telenordias och Reach Out Mobiles överklaganden avsågs.

Länsrätten framhåller att PTS inbjudningsförfarande har kommit att få karaktären av ett dispositivt tvistemål, vilket innebär att ärendet inte kan hanteras som ett vanligt förvaltningsärende. Det är unikt i svensk rätt att en sådan typ av ärende prövas av en ordinär förvaltningsmyndighet,

utan att särskilda förfaranderegler meddelats i lag eller förordning. Länsrätten konstaterar att det primära syftet med inbjudningsförfarandet har varit att tillgodose det övergripande telepolitiska målet i 2 § telelagen, särskilt punkten 1. Detta har inverkat på utformningen av förfarandet. Ingen av operatörerna har överklagat domen. Den har således nu vunnit laga kraft. Det innebär att det beslut om tillstånd som PTS fattade den 16 december 2000 gäller.

Tillstånd för fast yttäckande radioaccess

Fast yttäckande radioaccess kan användas för att erbjuda tele- och datatjänster och är en variant av trådlöst bredband. Med fast yttäckande radioaccess kan en hel yta täckas med bredbandig radiokommunikation för t.ex. snabb Internetaccess och videokonferenser. Kommunikation via fast yttäckande radioaccess går från en sändare till fasta terminaler, till skillnad från kommunikation via UMTS som går från sändare till mobila terminaler. Användarna av fast yttäckande radioaccess förväntas i huvudsak bli företag som behöver fast bredbandskommunikation. Sammanlagt fem ansökningar om tillstånd för fast yttäckande radioaccess kom in efter det att PTS beslutat att utlysa fyra nationella tillstånd genom en s.k. ”skönhetstävling”.

PTS prövning skedde i två faser, dels ansökningarnas lämplighet beträffande finansiell kapacitet, teknisk och affärsmässig genomförbarhet, dels en helhetsbedömning av hur spektrumeffektiva ansökningarna kunde anses vara. Alla de fem sökande företagen klarade den inledande prövningen. Vid den fördjupade prövningen lades störst vikt vid utbyggnaden över Sverige och takten för utbyggnaden. Företagen fick poäng på sin utbyggnad vid tre olika kontrolltidpunkter: den sista december 2003, 2005 och 2007.

PTS beslöt den 5 december 2001 att tilldela följande företag tillstånd för fast yttäckande radioaccess: Telia, Telenordia Access, Quadacom Wireless och Europolitan. Bakom Quadacom Wireless står dels Teracom, dels Arrowhead som är ett dotterbolag till Vattenfall. Förutom dessa företag har även Utfors ansökt om ett tillstånd.

I PTS samlade bedömning rangordnades Telia först, följt av Telenordia Access och Quadacom Wireless. Därefter följde Europolitan. Dessa fyra företag hade full poäng. Utfors erhöll lägre antal poäng än de övriga sökande.

Telenordia Access har senare, i januari 2002, begärt att PTS ska återkalla bolagets tillstånd, och PTS kommer nu att utreda hur frekvenserna bäst ska användas.

Säker och robust IT-infrastruktur – partnerskap mellan stat och näringsliv

De tekniska infrastruktursystemen, där telesystemen är en viktig del, är av fundamental betydelse för ett fungerande samhälle. Hotbilden har förändrats, och risken för väpnat angrepp i traditionell mening är liten. Samhällets sårbarhet har ändrat karaktär. Det öppna moderna samhället har blivit alltmer sårbart genom sitt beroende av informationsteknik. Komplexa beroendeförhållanden mellan viktiga samhällsfunktioner betonar vikten av en säker samhällsviktig infrastruktur. Regeringen beskriver detta i propositionen Fortsatt förnyelse av totalförsvaret (prop.2001/02:10). Infrastrukturen ägs och drivs av andra än statliga organ, varför de åtgärder som behöver vidtas för att infrastrukturen ska bli robust och säker måste göras i samförstånd mellan flera aktörer.

Partnerskap mellan det offentliga och näringslivet har därmed kommit att bli en allt viktigare fråga för att kunna bygga in säkerhet i de tekniska infrastruktursystemen. Nedan redovisas exempel på hur detta hanteras inom PTS.

Under höjd beredskap ska Post- och telestyrelsen enligt instruktion genom upphandling tillgodose totalförsvarets behov av post- och teletjänster och stärka samhällets beredskap mot allvarliga störningar av telesystemet i fred.

För att samhället ur telekommunikationssynpunkt ska ha förutsättningar att fungera i kris och krig genomförs planeringsdialoger med viktiga aktörer inom området. Syftet med dialogen är upphandling av beredskapsåtgärder.

Beredskapsåtgärderna upphandlas genom att PTS svarar för de merkostnader som kan uppstå av beredskapsskäl när beställda åtgärder utförs. I de fall en kommersiell nytta uppstår genom åtgärden i fråga står operatören för de kostnader som kan hänföras till denna nytta. Genom formella affärsuppgörelser regleras parternas ekonomiska ansvar för olika delar i åtgärden.

Under särskilda funktionsövningar tränas ledningsansvariga och teleoperatörernas driftledning att hantera svåra skador vid såväl katastrofer och terroristattacker i fred som bekämpning i krig. Dessa övningar utgör en viktig del av förberedelserna, för att telefunktionen och samhällsviktiga teleoperatörer ska kunna hantera svåra påfrestningar på samhället i fred och ha förmåga att upprätthålla teletrafik även i krig.

Under 2001 har denna arbetsmodell bl.a. resulterat i:

- att kommersiella uppgörelser har träffats för att förstärka fiberinfrastrukturen och öka redundansen mellan viktiga anläggningar i Stockholm,
- anskaffning av reservkraft och skydd mot High Power Microwave (HPM) vid utbyggnad av ny infrastruktur enligt IT-propositionens intentioner,
- planering och genomförande av begränsade försök med prioritetssystem i mobila och fasta nät, samt

- etablering av en viktig driftledning i skyddad anläggning och från denna anläggning som fredsarbetsplats övervakning och styrning av nationellt viktiga nät. En samövning har för första gången genomförts mellan viktiga tele- och eloperatörer för att öva samverkan och pröva nya metoder att minska det ömsesidiga beroendet mellan el och tele.

PTS bryter ny mark på IT-området

Utgångspunkter för regeringens IT-politik beskrivs i propositionen Ett informationsamhälle för alla, (prop. 1999/2000:86), där det slås fast att staten har ansvaret för att en fungerande IT-infrastruktur finns tillgänglig i hela landet.

Som följd av detta fick PTS under 2001 ett växande ansvar för IT-propositionens mål om tillit och tillgänglighet till IT-tjänster och infrastruktur.

Tillgänglighet till IT-infrastruktur

IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet

PTS har i uppdrag att följa utvecklingen av tillgängligheten till IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet i Sverige. Med anledning av detta uppdrag har PTS under våren 2001 genomfört en kartläggning av IT-infrastrukturen i Sverige. Denna visar att en kraftig utbyggnad pågår i såväl stamnät som ortssammanbindande- och områdesnät. Kartläggningen har under hösten följts upp med intervjuer av både operatörer och företrädare för kommuner. Under hösten har PTS även undersökt betydelsen av utbyggnaden av IT-infrastruktur ur regional utvecklingssynpunkt.

För att främja konkurrensen inom bredbandsområdet arbetar PTS med en rad olika åtgärder. En viktig uppgift är att se till att de konsumenterna som behöver veta mer om bredband ska få tillgång till neutral information från myndigheten. Detta för att konsumenterna ska kunna ställa krav på bredbandsleverantörerna.

PTS gav i maj 2001 ut en ny, uppdaterad upplaga av broschyren 10 frågor och svar om bredband. Broschyren har distribuerats till konsumentvägledare och bibliotek. Efterfrågan har varit stor hos allmänheten och broschyren finns också tillgänglig på PTS webbplats.

Elektronisk handel

I regleringsbrevet för 2001 fick PTS uppdraget att undersöka och till regeringen rapportera om eventuella hinder för en utveckling av ökad elektronisk handel och om möjligheterna att stimulera elektronisk handel, i första hand inom sektorsområdet. Projektet är under slutförande och kommer att resultera i två rapporter. Den första överlämnades till

regeringen i november 2001 och innehåller en bred inventering av hinder för en ökad användning av e-handel. Den andra rapporten, som överlämnas till regeringen i samband med denna årsredovisning, baseras på intervjuer och möten med betydelsefulla organisationer för e-handels utveckling, såsom myndigheter, intresseorganisationer, leverantörer och användare av elektronisk handel. Den senare rapporten kommer bland annat att innehålla identifierade behov och krav för förbättrade förutsättningar för e-handels fortsatta utveckling. Rapporterna har dnr 01-25818/23.

Tillit till IT

Kvalificerade elektroniska signaturer

En referensgrupp inom området digitala signaturer har startats. Gruppen är ett stöd för PTS i dess upptakt som tillsynsmyndighet för kvalificerade digitala certifikat. Regelbundna möten har ägt rum med företrädare för övriga nordiska länder för diskussion och utbyte av erfarenheter.

Drift av Internet oberoende av funktioner utomlands

En utredning i syfte att säkerställa att Internet i Sverige kan drivas oberoende av funktioner utomlands lämnades till regeringen den 15 december. Utredningen har tagit fasta på vilka organisatoriska och rättsliga förändringar som behöver göras för att PTS ska kunna föreslå åtgärder. Utredningen kompletterar den i juni 2000 av PTS presenterade rapporten *Oberoende Internet*.

Utredning av Internets robusthet

I sektorsansvaret ligger även arbetet med att se till att Internets robusthet är tillräcklig. En utredning har därför genomförts och lämnats till regeringen den 15 december, där syftet bl.a. har varit att belysa generella frågor kring säkerhet, tillgänglighet och tillförlitlighet för Internets infrastruktur. Exempel på vad som omfattas i detta arbete är undersökning av risker och svagheter när det gäller ansvarsförhållanden mellan dem som driver och dem som använder Internet i Sverige.

Säkerhet i publika nät

Säkerheten i publika nät utreds av PTS ur ett tillitsperspektiv som är avgörande för t.ex. framgångsrik elektronisk handel

och tryggad informationsöverföring mellan myndigheter och medborgare. De företeelser som är intressanta att analysera är generella säkerhetsfrågor vid informationsöverföring i publika nät, t.ex. intrångsrisk, förvanskning av data, insyn, avsaknad av elektronisk signatur och säkerheten kring nationella knutpunkter, domännamssystemet.

Bredbandstjänster för funktionshindrade

PTS har haft regeringens uppdrag att utreda och lämna förslag till utformning av försöksverksamhet för funktionshindrades tillgång till sådana produkter och tjänster inom telekommunikationsområdet som kräver hög överföringskapacitet, "broadband".

Utredningen lämnar följande sex förslag:

- bredband för dövblinda – servicecentral
- bredband för intellektuellt funktionshindrade – daglig information och kommunikation
- bredband för synskadade – distribution av digitala talböcker till högskolestudenter
- mobilt bredband för funktionshindrade – olika tillämpningar
- utbildning på distans av funktionshindrade – olika utbildningsanordnare
- konsultation av expertis – arbetsvägledning och kompetensutveckling.

Utredningen har syftat till att ta fram förslag till försök baserade på komponenter, system och tjänsteinnehåll som kan beräknas vara tillgängliga inom cirka ett år från utredningens avlämnande.

Försök med mobilt bredband genomförs när förutsättningarna för detta föreligger.

I första hand avser försöken att belysa värdet av bredbandskommunikation i olika tillämpningar. Förslag som innebär mer omfattande nyutveckling av specifika tekniklösningar har undvikits. För ett framgångsrikt genomförande av förslagen till försök krävs ett starkt engagemang av berörda organisationer på handikappområdet, främst genom att rekrytera lämpliga deltagare till försöken och sedan att ge dessa fullt stöd under försökens genomförande.

Rapporten finns att läsa på www.pts.se (dnr 00-16571, 29 maj 2001).

RESULTATREDOVISNING

Sektorsansvaret

Generellt innefattar sektorsansvaret ett övergripande ansvar för uppföljningen av målen inom sektorn, även i de fall dessa mål ska förverkligas av andra huvudmän. De uppgifter som särskilt följer av sektorsansvaret kan sägas vara sådana insatser som ligger utanför myndighetens operativa ansvar.

En allmän definition av PTS tolkning av sektorsansvarets omfattning kan uttryckas enligt följande:

PTS skall genom erforderliga initiativ och med ändamålsenliga medel för påverkan uthålligt bevaka de allmänna intressen som post-, tele- och radiolagstiftningen är avsedd att tillgodose.

Utgångspunkten för sektorsansvaret ligger med andra ord i de allmänna intressen som uttrycks i post-, tele- och radiolagstiftningen samt i andra uttalande från statsmakterna. Utifrån dessa relativt allmänt uttryckta intressen ska PTS ta sådana initiativ som är bäst avpassade för att påverka

sektorn i önskvärd riktning. I praktiken har PTS tre huvuduppgifter inom ramen för sitt sektorsansvar: bevakning och analys av utvecklingen inom sektorn, information, och initiering av åtgärder som faller inom sektorn men utanför det område där PTS har ett direkt operativt ansvar.

Grunden för att kunna uppfylla de uppgifter som följer av sektorsansvaret är att PTS har en god överblick över utvecklingen inom sitt område. Den kanske största uppgiften till följd av sektorsansvaret är därför att följa utvecklingen inom sektorn och övervaka hur målen för dem uppfylls.

Politikområde IT- Tele och Post

Målet för IT-, tele- och postpolitiken är att alla skall ha tillgång till en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar infrastruktur och därtill hörande samhällstjänster.

Tillståndet och utvecklingen inom sektorsområdet

PTS sektorsområde är under snabb teknisk, ekonomisk och regulativ förändring. Konvergensen till en sektor för elektronisk kommunikation ställer krav på att regleringen också förändras för att kunna vara relevant och verka för de uppsatta målen inom sektorn.

Ett resultat av sektorsområdets utveckling är PTS utökade uppgifter på IT-området. PTS fick under 2001 ett utökat ansvar för IT-propositionens mål om tillit och tillgänglighet till IT-tjänster och infrastruktur. Inom detta område har PTS kanske framför allt en främjanderoll att tillsammans med sektorns övriga aktörer försöka hitta lösningar på de problem som identifieras. PTS har också fungerat som regeringens expertorgan på området och lämnat ett antal rapporter om bland annat Internets säkerhet och robusthet.

Utvecklingen av tillgänglighet till IT-infrastruktur och informationssäkerhet

Tillgänglighet till IT-infrastruktur

PTS kartläggning av IT-infrastrukturen i Sverige visar att en kraftig utbyggnad pågår i såväl stamnät som ortssambandande- och områdesnät. Undersökningen visar också vilka regionala effekter som kan härledas från utbyggnaden av IT-infrastrukturen. Slutsatsen är att IT-utvecklingen ännu är i sin linda men att den ger fler regioner möjligheter till utveckling. Men dessa möjligheter måste tas till vara. Det finns behov av att stödja utbildningsinsatser och entreprenörskap kopplat till IT-användning och IT-utveckling, parallellt med utbyggnaden av IT-infrastrukturen.

Tillgängligheten till IT-infrastruktur har ökat för de svenska hushållen. I juli 2001 uppskattar PTS att mellan 350 000 och 380 000 hushåll har abonnemang på IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet. Det är dock svårt att för närvarande avgöra om de IT-politiska insatserna kombinerat med marknadens utbyggnad kommer att leda till att den IT-politiska målsättningen uppfylls. PTS kommer att fortsätta att följa utvecklingen och vid behov föreslå åtgärder med utgångspunkt i den IT-politiska inriktningen som fastställdes i IT-propositionen i mars 2000.

Informationssäkerhet

PTS har under hösten 2001 haft en rad kontakter med myndigheter, företag och organisationer för att identifiera graden av informationsosäkerheter i elektroniska kommunikationer. Intresset för informationssäkerhet och IT-säkerhet har ökat i Sverige och i omvärlden under det gångna året. PTS agerar nu för djupare samverkansformer i Sverige och deltar även i samverkan inom EU.

Tele

Marknadsutveckling

PTS följer kontinuerligt utvecklingen på de olika delarna av telemarknaden. Den senaste tillgängliga statistiken avser i de flesta fall utgången av första halvåret 2001 och presenteras i PTS rapport Svensk telemarknad första halvåret 2001 (se www.pts.se).

Mobila teletjänster

Mobila teletjänster utgjorde vid slutet av första halvåret 37 procent av marknadsomsättningen för fast telefoni och mobila teletjänster sammantaget. Andelen av marknaden har stadigt ökat sedan 1994, då den var 18 procent, och kommer med största sannolikhet att växa ytterligare.

Enbart under 2000 ökade antalet mobilabonnemang från 5,1 miljoner till 6,4 miljoner, d. v. s. med drygt 1,2 miljoner abonnemang, vilket motsvarar en årstillväxt på knappt 24 procent. Räknat i antalet abonnemang, har tillväxten aldrig varit högre. Vid halvårsskiftet 2001 hade antalet abonnemang ökat med ytterligare 5 procent till 6,7 miljoner, vilket visar att tillväxten i antal abonnemang nu gått in i en mindre intensiv tillväxtfas.

Med tanke på att mobila teletjänster utgör en allt mer betydande del av telemarknaden är det otillfredsställande att konkurrensen på denna delmarknad inte fungerar bättre. Mobilmarknaden präglas fortfarande på många sätt av sin oligopolliknande struktur.

UMTS

Länsrätten avslög i juni Telias, Reach Out Mobiles och Telenordias överklaganden av PTS beslut om tillstånd att tillhandahålla nätkapacitet för mobila teletjänster enligt UMTS/IMT-2000-standard. Samtliga tillståndshavare har påbörjat utbyggnaden av sina nät under 2001.

Fast telefoni

Marknaden för fast telefoni uppgick under 2000 till 27,0 miljarder kronor och under första halvåret 2001 till 13,4 miljarder kronor. Marknaden för fast telefoni, sett till omsättningen, visar för närvarande inte på någon tillväxt.

Konkurrensen fungerar i stort sett tillfredsställande för flertalet samtalsslag, dock inte för lokalsamtal. Detta kan dock förväntas förändra sig från och med 2 februari 2002, då förvalsreformen kompletteras genom att den förvalskund som ringer ett lokalsamtal inte längre behöver slå riktnumret för att använda sin förvalsoperatör. Syftet med förändringen är att ytterligare förstärka konkurrensen. Förändringen förväntas ge konsumenterna tillgång till lägre priser och bättre service. För andra samtalsslag, t. ex. vissa utlandssamtal, är konkurrensen hård.

Tillträde till accessnätet

Vad gäller den s.k. accessnätmarknaden är konkurrensen fortfarande i praktiken obefintlig, trots att EU-förordningen om tillträde till accessnät trädde i kraft den 1 januari 2001. Telia har på bred front börjat att lansera sin ADSL-tjänst och knyter för tillfället upp slutkunder i snabb takt. Detta bekymrar andra operatörer som ser en uppenbar risk i att Telia hinner skaffa sig ett ointagligt försprång på denna marknad.

Nätkapacitet

Totalt omsattes drygt 6,1 miljarder kronor på nätkapacitetsmarknaden under 2000. Den större delen av totalmarknadens värde, uppskattningsvis 91 procent eller 5,6 miljarder kronor, utgörs av försäljning av hyrda förbindelser, resten är s.k. svart fiber och annan oförädlad nätkapacitet. Behovet av nätkapacitet ökar kraftigt och flera nya aktörer har kommit in på marknaden.

Under de senaste åren har PTS fått relativt få klagomål avseende nätkapacitet både vad det gäller priser och övriga frågor. Detta kan vara en indikation på att marknaden fungerar relativt väl.

Internet

Vid slutet av 2000 fanns det sammanlagt drygt 2,4 miljoner kunder med Internetaccess och vid slutet av första halvåret 2001 knappt 2,7 miljoner. Tillväxttakten fortsätter att vara relativt hög med 15 procent enbart under första halvåret 2001. Under 2000 var årstillväxten 25 procent.

PTS övergripande intryck är att marknaden för Internetaccess generellt präglas av hård konkurrens mellan ett flertal aktörer, en mångfald i utbudet och en sjunkande prisnivå. Detta innebär dock inte med nödvändighet att konkurrensen är effektiv på alla delar av marknaden. Några problemområden är bl.a.:

- Villkor för samtrafik (s.k. peering)
- Otillräcklig kapacitet i nationella knutpunkter
- Brist på svart fiber i stadsnäten
- Särskilda taxor för samtrafik för uppringt Internet

Teleadressupplysningstjänster

Det råder fortfarande problem inom marknaden för teleadressupplysningar. Konkurrensen är alltjämt otillfredsställande och teleoperatörer och tillhandahållare av tjänster för teleadressupplysning har stora svårigheter att enas om de ekonomiska villkor som ska gälla för utbyte av abonnentuppgifter i bulk. Ett antal nummerupplysningsföretag har därför gjort anmälningar till PTS om de offerter de fått från teleoperatörer.

De viktigaste statliga insatserna samt PTS åtgärder

Åtgärder inom sektorsområdet har i första hand vidtagits av PTS, Konkurrensverket och Konsumentverket. Här redovisas först åtgärder vidtagna av PTS, därefter de samarbetsprojekt som drivits och drivs av PTS, Konkurrensverket och Konsumentverket, samt slutligen åtgärder vidtagna av Konkurrens- eller Konsumentverket.

Mobila teletjänster

För att främja konkurrensen på telemarknaden infördes under 2000 vissa ändringar i telelagen. Dessa ändringar innebär en skyldighet för mobilnätoperatörer att på marknadsmässiga villkor upplåta nätkapacitet till andra anmälda operatörer eller tillståndshavare som inte har eget mobilnät. Skyldigheten gäller i den utsträckning det finns tillgänglig kapacitet ("överkapacitet").

PTS saknar möjlighet att besluta i frågor som rör skyldighet att tillhandahålla mobil nätkapacitet. PTS försöker i stället löpande följa utvecklingen för andra operatörers möjligheter att få nätkapacitet.

Som ett led i det arbetet har PTS under hösten redovisat en undersökning som visar att många av de företag som tillhandahåller tjänster anser att det är svårt eller mycket

svårt att få tillgång till nätkapacitet av mobilnätoperatörerna på acceptabla villkor. Detta gäller i synnerhet om den tänkta verksamheten direkt skulle konkurrera med den verksamhet som mobilnätoperatören själv bedriver.

PTS har också, i samråd med berörda teleoperatörer, utvecklat en modell för beräkning av tillgänglig kapacitet i GSM-nät. Modellen är ett användbart instrument i samband med förhandlingar och tvister.

Flera åtgärder har vidtagits för att ytterligare främja konkurrensen. PTS har bl.a. beslutat om föreskrifter för meddelande av ett nytt GSM-tillstånd. Den 1 september 2001 infördes nummerportabilitet även för mobiltelefonabonnemang. Under året har också en utredning genomförts om möjlighet till förval av annan operatör även från mobiltelefoner.

PTS har vidare beslutat om ändrade samtrafikpriser för samtal till Telias mobilnät, ett beslut som har sin grund i Telias SMP-ställning på den svenska samtrafikmarknaden. Beslutet har överklagats till länsrätten.

UMTS

PTS har under 2001 förberett kontroll av att tillståndshavarna kan tillhandahålla nätkapacitet i enlighet med tillståndsvillkoren fr.o.m. den 1 januari 2002.

Fast telefoni

Den 2 januari 2001 trädde EG-förordningen (nr2887 /2000) om tillträde till accessnät i kraft. Förordningen innebär att Telia är skyldig att hyra ut accessnät till operatörer som begär det. Ersättning för detta ska baseras på kostnaderna. PTS har granskat Telias prissättning. Telia har den 1 december 2001 sänkt priserna med ca 35 procent. PTS har därefter konstaterat att priserna numera är kostnadsorienterade och i överensstämmelse med regleringen.

Vidare har PTS under hösten 2001 granskat den av Telia aviserade höjningen av telefoniabonnemang. Enligt telelagen ska Telias pris på abonnemang vara kostnadsbaserat. PTS konstaterade att det inte fanns utrymme för någon prishöjning. Telia har därefter meddelat att prishöjningen inte kommer att genomföras.

Internet

PTS har den 8 mars 2001 i rapporten Konkurrensen på Internetmarknaden (dnr 00-3804) beskrivit ett antal konkurrensrelaterade problem som observerats på marknaden för Internetaccess. Rapporten har skickats på remiss, men ett relativt litet antal remissvar har kommit in. PTS avser att noga följa utvecklingen.

Teleadressupplysningstjänster

PTS har den 8 november 2001 fattat beslut om nya regler som berör nummerupplysningen. I de nya reglerna har PTS slagit fast att teleoperatörerna ska lämna ut uppgifter om sina kunder till t.ex. nummerupplysningsföretag. Nummerupplysningsföretag ska få del av uppdaterade uppgifter en gång per dygn och uppgifterna ska lämnas ut vid ett tillfälle, inte styckvis. Föreskriften, PTSFS 2001:11, trädde i kraft den 1 december 2001.

Samarbete mellan PTS, Konkurrensverket och Konsumentverket

PTS, Konkurrensverket och Konsumentverket utarbetade under 1999 rapporten Den Svenska mobilmarknaden ur ett konsument- och konkurrensperspektiv. Under det första halvåret 2001 har myndigheterna fortsatt analysen av mobilmarknaden och en ny rapport, Mobiltelemarknaden i Sverige ur ett konsument- och konkurrensperspektiv, presenterades i september. I rapporten konstaterades att mobilmarknaden i princip fortfarande präglas av samma oligopolliknande struktur som tidigare, och att det finns brister i konkurrensen på mobilteleområdet. Visserligen

har olika företag som tillhandahåller tjänster börjat erbjuda teletjänster på den svenska mobilmarknaden, men omfattningen är än så länge tämligen begränsad, och deras inverkan på konkurrensen har hittills varit förhållandevis liten. Det finns ett fortsatt utrymme för ökad priskonkurrens på mobiltelemarknaden. Samtidigt kan konstateras att de åtgärder som genomförts under den gångna perioden har resulterat i förbättringar för konsumenterna, exempelvis de åtgärder som gjorts för att sänka samtrafikavgifterna och att till viss del få marknaden fri från de för kunderna mindre fördelaktiga varianterna av pottabonnemang. Vissa insatser kommer dock att få effekt på marknaden först under de närmast kommande åren.

PTS påbörjade under senare delen av 2001 tillsammans med Konkurrensverket och Konsumentverket ett arbete med en rapport om konsumenternas ställning på bredbandsmarknaden. Rapporten kommer att beskriva marknadens struktur, konkurrens- och konsumentrelaterade problem, framtida scenarier samt planerade och föreslagna åtgärder. Rapporten planeras vara klar under första halvan av 2002.

Konkurrensverket

Konkurrensverket har under 2001 utrett bl. a. följande ärenden med anknytning till telemarknaden.

Konkurrensverket har utrett om nätsamarbetena för tredje generationens mobiltelefoni (UMTS) mellan Telia och Tele2 eller HI3G och Europolitian är förenliga med konkurrenslagens bestämmelser. Företagen har för respektive samarbete ansökt om s. k. icke ingripandebesked alternativt undantag. Ett icke ingripandebesked innebär en förklaring från verkets sida att inget av förbuden i konkurrenslagen överträds och att verket därför inte kommer att ingripa. För ett konkurrensbegränsande samarbete kan undantag beviljas när de positiva effekterna av samarbetet överväger de negativa. För samarbetet mellan HI3G och Europolitian har en bestämmelse i konkurrenslagen om s. k. automatiskt undantag aktualiserats. Konkurrensverket har fattat ett beslut som innebär att undantag gäller för detta samarbete t.o.m. den 13 maj 2006. Verkets utredning om samarbetet mellan Telia och Tele2 var vid utgången av år 2001 inte avslutad.

En prövning har skett om ett antal teleoperatörers (Song Networks, Tele2, Telenordia, Telia och Europolitian) bildande av bolaget SNPAC är förenligt med konkurrenslagens bestämmelser. Bolaget ska tillhandahålla en referensdatabas för hantering av telefonnummer, som gör det möjligt att skapa ett system för nummerportabilitet, dvs. att en abonnent kan behålla sitt telefonnummer vid byte av teleoperatör. Konkurrensverket fann att samarbetsavtalet inte stred mot konkurrenslagens bestämmelser.

Konkurrensverket har också utrett om ett avtal som ingåtts mellan Telia och Göteborgs Stad var förenligt med konkurrenslagens bestämmelser. Konkurrensverket påtalade att avtalet utestängde konkurrenter. Telia slöt sedermera ett tilläggsavtal med Göteborgs Stad. Verket fann att de ändringar Telia vidtagit i viktiga avseenden begränsade de negativa effekterna av Telias erbjudande till Göteborgs Stad.

Ett flertal teleoperatörer anmälde under hösten Telia till Konkurrensverket för missbruk av dominerande ställning. Bakgrunden till anmälningarna var Telias prissättning på ADSL-tjänster. Konkurrensverket beslutade i mitten av december 2001 att närmare granska Telias förfarande.

Konsumentverket

Konsumentverket har under år 2001 fått in ca 340 ärenden som rör teleområdet och 240 ärenden som rör Internet.

Inom teleområdet har många anmälningar kommit från konsumenterna som klagat på att de, trots att de avböjt eller bara bett om information, ofrivilligt blivit förvalsanslutna till framförallt Tele2 AB. Detta har skett genom att konsumenterna blivit uppringda av ett telemarketingbolag som Tele2 AB anlitat för att marknadsföra sin förvalstjänst. Trots att konsumenterna inte tackat ja har de fått en bekräftelse på att de ingått ett avtal. För att ändå undvika att bli förvalskunder har konsumenterna i fråga tvingats att sända in en ångerhandling. Konsumentverket/KO har mot bak-

grund av klagomålen kallat representanter för Tele2 till ett möte, för att förmå Tele2 att förbättra sina rutiner. Även efter detta möte har det kommit in anmälningar från konsumenter som har blivit anslutna mot sin vilja.

Konsumentverket har därför begärt in ett skriftligt yttrande från bolaget. Ärendet är under handläggning.

Granskningen av telebolagens avtalsvillkor för fast telefoni har fortsatt och KO har under våren lämnat in en ansökan till Marknadsdomstolen för att få skäligheten av avtalsvillkoren prövad. KO har ansett att ett stort antal villkor är oskäliga ur konsumentsynpunkt.

Konsumentverket uppmärksammades på att ACN marknadsförde sina tjänster via hemförsäljning utan att iakttä Distansavtalslagens regler om lämnandet av ångerblankett och informationshandlingar om ångerrätten. Konsumentverket tillskrev bolaget och ärendet är under handläggning.

Com hem höjde priset på bredband kraftigt under våren, vilket ledde till ett stort antal klagomål från konsumenter. Dessa ifrågasatte dels prishöjningen i sig, dels ansåg de sig inte ha fått information om prishöjningen i tid. Konsumentverket skrev till bolaget och hade därefter ett möte med representanter för Com hem. Bolaget redogjorde då för vilka åtgärder de vidtagit för att kompensera de drabbade konsumenterna, och vilka förbättringar Com hem vidtagit i sina rutiner för att undvika fortsatta problem.

Under våren fick Konsumentverket även ett flertal anmälningar som rör Tele2 AB:s byte av modempoolnummer. Bytet av modempoolnummer innebar att kunderna vid bytet blev tvungna att teckna s.k. surfavtal med Tele2 AB för att få ha kvar sitt Internetabonnemang. Om kunderna inte tecknade surfavtal upphörde Internetabonnemanget hos Tele2 AB. Konsumentverket framförde sin kritik mot bolagets förfarande vid ovannämnda möte med Tele2 AB.

Under hösten 2001 har Konsumentverket påbörjat ett arbete som gäller höga telefon- och Interneträkningar. Mot bakgrund av att vissa konsumenter drabbats av oväntat höga telefon- och Interneträkningar har verket tillskrivit Telia och begärt förbättringar av möjligheten för konsumenten att välja en kreditgräns för sitt abonnemang, och mer riktade spärrar för höga telefonräkningar eller innehållstjänster. Ärendet är under handläggning.

Konsumentverket har kallat Polisens IT-rotel, PTS och Etiska rådet för betalsamtal till möte för att diskutera lösningar på problemet med konsumenter som drabbats av höga telefon- och Interneträkningar från vissa tjänstleverantörer (t.ex. för tjänster med sexuellt innehåll). Konsumentverket har skrivit till det dominerande företaget på området och ifrågasatt deras tillvägagångssätt att grunda betalningsskyldighet med hjälp av nummeridentifikation, och påtalat att bolaget inte följer distansavtalslagens regler. Ärendet är under handläggning.

Konsumentverket har även deltagit i ett samarbetsprojekt med PTS och Konkurrensverket som resulterade i rapporten Mobiltelemarknaden i Sverige ur ett konsument- och konkurrensperspektiv.

Radio

Marknadsutveckling

De rambeslut som togs vid världsradiokonferensen i Istanbul 2000 för expansionsband för den tredje generationens mobila teletjänster UMTS/IMT- 2000 har följts upp inom ramen för Internationella teleunionens (ITU) studiegruppsarbete. PTS stod i månadsskiftet juni/juli som värd för ett sådant möte i Stockholm. Mötet behandlade förutom frågor om expansionsband även internationell s.k. roaming, terminaler och tjänster. Dessa frågor har stor betydelse för utvecklingen av 3G-marknaden.

Förfrågningar har kommit in från ett antal operatörer om tillstånd för dubbelriktad kommunikation över satellit för bredbandsaccess. Intresset är stort och kan därför innebära en ökad belastning på tillståndsgivningen. PTS ser för närvarande över tillståndshandlingen i detta ärende.

Mobilradiosektorn är väl etablerad med låg förändringstakt till skillnad från mobiltelefonmarknaden. Något genombrott för digital mobilradio har inte skett och torde heller inte ske innan ett större digitalt mobilradionät tagits i drift i Sverige. Planer finns för ett gemensamt sådant nät för bl.a. samhällets alarmeringstjänster. Planerna har dock visat sig svåra att realisera bl.a. med hänsyn till finansieringen. För att frekvenssituationen inte onödigtvis ska begränsa utbyggnadsmöjligheterna har PTS under första halvåret 2001 inlett koordineringsförhandlingar om det aktuella frekvensbandet med Danmark och Norge. Arbetet med att friställa frekvenserna har inletts men är svårt att genomföra, dels med hänsyn till nuvarande användare, dels beroende på att närmare planering saknas för införandet av det nya systemet.

Utbyggnaden av radiolänk i s. k. punkt till punktförbindelser ökar fortfarande för varje år. På sikt kommer tillståndsgivningen för nya tillstånd att minska. I stället kommer arbetet att inriktas mot utökning och flyttning. Införandet av 3G-systemen kommer att ställa ytterligare krav på PTS tillståndsverksamhet inom området. Initiativ har tagits till att öppna frekvensband för radiolänk bl. a. i 58 GHz bandet, som kan komma att bli en viktig del i matning av 3G-systemens småceller. Stora problem finns emellertid med att kunna ge de tillstånd som krävs inom en för användarna rimlig tid.

Det nya sjösäkerhetssystemet GMDSS som utarbetats inom IMO och ITU, trädde formellt i drift den 1 februari 1999. Införandet har dock fördröjts i stora delar av världen. Orsakerna är dels att investeringar i landbaserad utrustning

blir stora, dels att handelsflottorna på sina håll är ålderstigna och att redarna avvaktar med nyinvesteringar. Detta äventyrar sjösäkerheten, och internationellt pågår mycket arbete med att finna fungerande lösningar som kan förbättra och skynda på systemet. Sverige (Sjöfartsverket och PTS) är starkt engagerade i det pågående arbetet.

De viktigaste statliga insatserna samt PTS åtgärder

Fast yttäckande radioaccess

Arbetet med att utvärdera ansökningar om fast yttäckande radioaccess inleddes under första halvåret 2001. Fast yttäckande radioaccess kan erbjuda trådlösa tele- och data-tjänster men även ingå i infrastrukturen för tredje generationens mobiltelefonisystem. Beslut meddelades den 5 december och fyra bolag erhöll nationella tillstånd.

Fast yttäckande radioaccess – regionala tillstånd

Under 2001 genomfördes en konsultstudie som kommer att ligga till grund för PTS ställningstagande. Under 2002 avser myndigheten att genomföra en s. k. ”skönhetstävling” för regionala tillstånd för fast yttäckande radioaccess.

PTS sektorsansvar – miljöfrågor

I oktober 2001 startade ett för myndigheten övergripande strategiskt projekt som ska utreda och lämna förslag till utformning av myndighetens sektorsansvar för miljöfrågor. Några av de frågor som kommer att undersökas är elektromagnetisk strålning inom området för trådlös kommunikation, och vilken inverkan en utbyggnad av infrastrukturen för sådan kommunikation får på natur- och kulturvärden.

WRC – 2003

Den ökade betydelsen av radiospektrum och den snabba tekniska utvecklingen avspeglas i de alltmer omfattande dagordningarna för världsradiokonferenserna (WRC). Som en följd av detta inriktas en betydande del av arbetet inom ITU:s radiosektor, ITU-R, på förberedelserna inför nästa världsradiokonferens, WRC-2003.

Under året har PTS prioriterat arbete i de studiegrupper inom ITU-R som arbetar med för Sverige viktiga frågor kopplade till dagordningen för WRC-2003, speciellt tekniskt underlag för multimedieapplikationer, Radio-LAN i 5 GHz bandet, fasta satellittjänster och rundradiosatelliter. Även uppföljning av besluten från WRC-2000 om frekvenser för Galileo och andra satellittjänster har prioriterats.

Av övrigt arbete i ITU-R:s studiegrupper har PTS även prioriterat arbete med vidareutveckling och globalisering av tredje generationens mobiltelesystem (inom ITU kallat IMT-2000). Dessa frågor är kopplade både till kommande världsradiokonferenser (WRC-2003 och den därefter kommande konferensen) och till utvecklingen av framtida mobiltelesystem generellt.

Tillsyn

Tillstånd för innehav av radiosändare krävs inte längre, utan enbart tillstånd för användning. Utgångspunkten för tillsynsinsatser måste därför i allt högre grad inriktas på den pågående användningen av radiofrekvenserna.

Analog rundradio FM

Regelverket för lokalradio ändrades vid halvårsskiftet 2001. PTS har genomfört en inventering av de resurser som finns kvar för lokalradio, och en rapport har lämnats till Radio- och TV-verket. Radio- och TV-verket har i december 2001 fattat beslut om fördelning av tillstånd baserat på PTS tekniska underlag. Det är mycket troligt att de som fått sändningstillstånd kommer att begära förändringar hos PTS.

Analog TV

Verksamheten inom området analog TV är begränsad till frekvensändringar i existerande s.k. slavstationer för att ge utrymme för digital-TV. Vid frekvensändringar av slavstationer finns risk för att vissa tittare får en försämrad mottagning. Problemen har redan visat sig och kan tyvärr komma att öka med en utökad utbyggnadstakt för den digitala TV:n. Problemen kan dock inte undvikas under ett teknikskifte som dock på sikt bör leda till ett mer effektivt frekvensutnyttjande.

Bedömning av digitala radiodistribuerade massmedia

PTS har tidigare anfört att det ur spektrumanvändningsynpunkt är angeläget att så snabbt som möjligt genomföra en övergång till digital teknik. Vid utbyggnad av de digitala tjänsterna har dock vissa konvergensproblem identifierats. Regeringen har i prop 1996/97:67 exempelvis öppnat upp möjligheten för operatörer att utnyttja sändningstillstånd för TV för att bedriva televerksamhet. Med lagstiftningens nuvarande utformning kan detta medföra att konkurrensen snedvrids, samtidigt som en och samma tjänst kan komma att omfattas av olika regelverk. För PTS del kan detta innebära att myndigheten inte kan fullgöra sina i lag fastlagda uppgifter.

Enligt PTS mening är det ur användarsynpunkt angeläget att teletjänster kan tillhandahållas integrerat med exempelvis digitala marksända TV-sändningar. En sådan utveckling kan möjliggöra att ett stort antal attraktiva tjänster kommer medborgarna tillgodo. Det kan öka intresset för den digitala marksända televisionen och i sin tur leda till att den frekvenskrävande analoga TV:n kan läggas ner så snart som möjligt. För att kunna bedriva televerksamhet integrerat med digital marksänd TV under konkurrensneutrala former krävs dock förändringar i nuvarande lagstiftning. Ingen utbyggnad har skett av DABnäten. Antalet mottagare är fortfarande mycket begränsat. Situationen ledde till att 80% av det svenska DABnätet togs ur drift den 1 januari

2002. Regeringen har tillsatt en utredningsman för att se över den vidare utvecklingen av DABsändningar i Sverige. Utöver detta har den europeiska post- och teleunionens radiokommitté tagit initiativ till ett planeringsmöte för ytterligare DABsändningar i det s. k. L-bandet. Mötet ska äga rum i juni 2002 och PTS har lämnat underlag rörande svenska önskemål inför mötet. DAB teknik kan också användas för andra typer av tjänster än rundradio. För att frekvensresurser inte ska ligga i träda har PTS givit tillstånd till bl.a. verksamhet med informationsöverföring till Arlandapendeln. Tillstånd har också givits för test med filöverföring i DABteknik.

Tillstånden för annan verksamhet än ljudradio innehar sådana villkor att det inte försvårar att bandet helt kan tas i drift för ljudradio om detta erfordras.

Post

Marknadsutveckling

I PTS sammanfattande rapport om tillståndet på postmarknaden 2000 (Service och Konkurrens 2001, 2001-02-22, dnr 01-6513/39) lämnas en redogörelse dels för trender på den internationella postmarknaden, dels för utvecklingen på området i Sverige. Motsvarande redogörelse kommer att lämnas med den sammanfattande rapporten för 2001.

Utöver vad som redovisas i rapporten för 2000 har följande väsentliga händelser av mera generell betydelse för den svenska postmarknaden (i vid bemärkelse) inträffat under 2001.

Posten AB har påbörjat omstöpnigen av sitt kontorsnät. Detta innebär att nuvarande ca 1 800 serviceställen (1 350 traditionella postkontor och 450 post i butik eller brev- och paketutlämningsställen) senast vid utgången av 2002 ska

ha omvandlats till 300 postcentra (postkontor med specialservice åt företag), 700 brev-, paket- och kassaservice (motsvarande service som ett traditionellt postkontor men till största delen förlagd till matvarubutiker), 600 kassaservice (endast insättningar, uttag och betalningsförmedling) samt 1 700 brev- och paketservice (endast brevinlämning, köp av frimärken samt in- och utlämning av paket).

Posten AB har under året sålt sin finansiella verksamhet Postgirot Bank AB till Nordea. Samtidigt har Posten genom en ny lag ålagts att tillhandahålla en rikstäckande kassaservice. Detta kommer att ske genom att Posten fungerar som ombud för andra banker vid särskilda kassaservicekontor och i lantbrevbäringen. För detta kommer Posten under 2002 att få ett bidrag från staten på 400 miljoner kronor.

CityMails distributionsverksamhet CityMail Sweden AB har expanderat sitt utdelningsområde till 6 kommuner kring Göteborg och 11 kommuner kring Malmö. Bolaget täcker därigenom närmare 40% av alla mottagare av post i landet. CityMail Sweden AB vars huvudägare under en tid har varit det brittiska postverket Consignia ägs sedan den 10 december 2001 till 67% av grundaren Bror Anders Månsson. Resterande 33% ägs av det börsnoterade bolaget CityMail Group AB.

Den 15 oktober antog EU:s teleministerråd ett kompromissförslag om ytterligare ett försiktigt steg mot en gemensam inre marknad för posttjänster. Förslaget ska behandlas av Europaparlamentet under våren 2002.

Behov av förändringar i lagstiftningen

PTS har haft ett särskilt uppdrag av regeringen att belysa effekterna av den nya lagstiftningen för den postala infrastrukturen som trädde i kraft den 1 juli 1999, och att föreslå eventuella åtgärder. Uppdraget redovisades den 31 december 2001. Vidare har PTS på eget initiativ också påbörjat en utvärdering av postlagen i sin helhet som ska vara klar den 30 maj 2002. Vid sidan av vad denna utvärdering kan komma att resultera i finns det enligt PTS bedömning för närvarande inget behov av ändringar i det regelverk som gäller för sektorsområdet eller andra liknande åtgärder från statsmakternas sida.

De viktigaste statliga insatserna samt PTS åtgärder

Bortsett från vad som redovisats ovan om den postala infrastrukturen har det inte förekommit några anmärkningsvärda statliga insatser på sektorsområdet.

Eftersom PTS inom sektorsområdet post inte har samma uttalade uppgift att främja konkurrens som myndigheten har på teleområdet, begränsas möjligheterna att på eget initiativ vidta åtgärder som mera påtagligt påverkar tillståndet och utvecklingen på postområdet och dess olika delmarknader.

Vid sidan av det löpande tillsynsarbete som PTS alltid bedriver har myndigheten under året haft ett antal kontakter med den statistikansvariga myndigheten på området, SIKA, för att klara ut hur poststatistiken i framtiden bör vara utformad för att den ska bli så ändamålsenlig som möjligt. Vidare har PTS samarbetat med Konsumentverket när det gäller myndigheternas intressen av förändringarna i Postens servicenät. Inför de förestående GATS-förhandlingarna om bl.a. posttjänster har kontakter också tagits med Kommerskollegium. I övrigt har sedvanliga informationsutbytesmöten med Konkurrentverket hållits och en dialog har inletts med Glesbygdverket om riktlinjerna för lantbrevbärserservicen.

Utrustning

Marknadsutveckling

Utvecklingen går snabbt mot ökad konvergens mellan tele, radio och IT. Överföringskapacitet och utrustningar kan användas för många olika tjänster. Ett exempel är bredbandskommunikation över elnäten, Power line communication, (PLC) där telefoni kan ingå. Ett annat exempel är digital ljudradio eller TV där frekvenserna tekniskt mycket väl kan användas för andra tjänster än rundradio. Ur konkurrenssynpunkt är detta en önskvärd utveckling. Software Defined Radio (SDR) där en radiosändares väsentliga egenskaper kan ändras genom att ladda ner mjukvara kommer att kräva regulativt nytänkande.

Användningen av utrustning för kommunikation över korta avstånd (Short Range Devices) som t.ex. Bluetooth,

och Radio-Lan ökar kraftigt. Dessa är ofta undantagna från tillståndsplikt och har olika typer av användningsområden. Utvecklingen går mot byggandet av hela nät baserat på utrustning som är undantagen från tillståndsplikt, med nya svårigheter när det gäller marknads kontroll och radiotillsyn.

De viktigaste statliga insatserna samt PTS åtgärder

Spektrum användning i kablar (PLC, xDSL, kabel-TV) anses i dag inte som radio men p.g.a. störningsrisken på andra radiotjänster följer PTS denna utveckling. Europeiska kommissionen har nyligen givit mandat till Comité Européen de Normalisation Electrotechnique (CENELEC) och European Telecommunications Standards Institute (ETSI) att ta fram en harmoniserad EMC-standard för kabelbundna telenät. PTS avser att delta i detta arbete. Under året har PTS deltagit i kommissionens arbete med att ta fram ett förslag till ett överarbetat EMC-direktiv.

PTS följer även utvecklingen om Elektromagnetiska fält, (EMF) och deltar i den svenska samrådsgruppen för berörda myndigheter.

Införlivandet av Radio- och Teleterminaldirektivet (R&TTE) genomfördes den 8 april år 2000. Övergångstiden för sättande av utrustningar på marknaden som typgodkänts enligt tidigare gällande regler avslutades 8 april 2001. Direktivet tillämpas nu fullt ut och inga allvarigare konsekvenser har ännu observerats. Den återkommande förekomsten av GSM-störare på marknaden inger dock viss oro.

Arbetet med den praktiska marknads kontrollen fortgår och utvecklas vidare genom: utbildning, fortsatt utveckling av handbok för marknads kontroll, sökning efter produkter som sätts på marknaden via Internet och regelbundna besök hos grossister och butiker för att skapa väl fungerande rutiner och samarbetsformer. Arbete pågår med att ta fram proportionella åtgärdsnivåer för utrustning som vid kontroll inte uppfyllt kraven i lagen om radio- och teleterminalutrustning samt de föreskrifter PTS utfärdat med stöd av lagen. I detta arbete sker samverkan med Elsäkerhetsverket, Sveriges Elektronikföretagarförening, SKEF och Mobil Tele Branschen (MTB). Samarbete har bedrivits med övriga medlemsstater om framtida former och rutiner för informationsutbyte.

Även om det är för tidigt att dra några långtgående slutsatser om hur vidtagna åtgärder påverkat marknaden så verkar nuvarande ambitionsnivå vara ändamålsenlig.

Samverkan har skett med Elsäkerhetsverket om bedömningar av åtgärdsnivåer rörande EMC. En löpande del av verksamheten är deltagande och informationsutbyte i SWEDAC's marknads kontrollråd för sektorsmyndigheter.

Funktionshindrade

För sektorsområdet är den övergripande uppgiften att åstadkomma en likställdhet och tillgänglighet för funktionshindrade personer. PTS insatser hittills har handlat om att driva standardiseringsfrågor samt påverka på operatörer och tillverkare för att öka förståelsen för funktionshindrades behov.

PTS har haft regeringens uppdrag att utreda och lämna förslag till utformning av försöksverksamhet för funktionshindrades tillgång till sådana produkter och tjänster inom telekommunikationsområdet som kräver hög överföringskapacitet, "bredband". Uppdraget rapporterades den 29 maj 2001, dnr 00-16571.

Sammanfattningsvis bedöms läget inom området vara godtagbart. Den stora utmaningen består i att, under den rådande snabba teknikutvecklingen, ge funktionshindrade jämlika förutsättningar att få tillgång till ny teknik och nya tjänster.

Totalförsvaret

Förutsättningar för att etablera en särskild funktion för IT-incidenthantering har utretts och förslag har lämnats till regeringen. För närmare information om utredningen hänvisas till PTS rapport 28 november 2000, dnr 99-19448. Beredskap finns för att starta en funktion på försök.

PTS har utrett och lämnat förslag till regeringen på vilka

åtgärder som planeras för att telefunktionen ska ha tillgång till säker elförsörjning i kris och krig. För närmare information om utredningen hänvisas till PTS rapport 30 oktober 2001, dnr 01-25310.

PTS har också medverkat i Svenska Kraftnäts utredning om ömsesidigt beroende mellan el och tele, samt deltar i Energimyndighetens uppdrag om en ny helhetssyn för elförsörjningens säkerhet och beredskap.

PTS följer utbyggnaden av den nya IT-infrastrukturen, som i enlighet med regeringens IT-proposition är under etablering. Från beredskapssynpunkt bevakas och vid behov åtgärdas hur förläggning av fiberkablar och utformning av viktiga knutpunkter genomförs.

PTS har i ett särskilt uppdrag redovisat sin bedömning av säkerheten i telenäten vid en svår påfrestning på samhället i fred. Till grund för bedömningen ligger Sårbarhets- och säkerhetsutredningens betänkande Säkerhet i ny tid. För närmare information om utredningen hänvisas till PTS rapport 30 november 2001, dnr 01-26349.

PTS sammanfattande bedömning av läget är att telefunktionens förmåga att motstå väpnat angrepp ännu inte är godtagbart. Det allvarligaste hotet mot telekommunikationer i fredstid anser PTS vara långvariga avbrott i landets elförsörjning.

För funktionen Postbefordran är bedömningen att förmågan är godtagbart.

Resultatet av PTS arbete i internationella organisationer

Nedan ges en samlad redogörelse per verksamhetsgren för resultatet av PTS arbete i internationella organisationer. En utförligare beskrivning ges i en separat PTS rapport (dnr 02-1014/69).

En av de viktigaste frågorna under året har varit de nya EG-reglerna om elektronisk kommunikation, som omfattar fem direktiv och ett beslut. Rättsakterna har förhandlats intensivt i ministerrådets arbetsgrupp under året. PTS har deltagit i flera av dessa möten. PTS har också lagt ner ett omfattande arbete på att kontinuerligt ge regeringskansliet underlag i samband med förhandlingarna. Resultatet av arbetet är att fem av sex föreslagna rättsakter i praktiken är färdigförhandlade och att förhandlingarna om den sjätte rättsakten, om teledataskydd, är långt framskridna.

Mot bakgrund av de telepolitiska mål som riksdagen har beslutat om, är de viktigaste bestämmelserna i dessa rättsakter följande:

- möjligheten att ändamålsenligt och praktiskt tillämpa begreppet betydande marknadsinflytande (SMP – significant market power) generellt, men särskilt på mobilmarknaden
- att de nationella besluten som ska fattas om relevant marknad på ett riktigt sätt kan återspegla förhållandena på den svenska marknaden
- att nationella beslut om operatörer med betydande inflytande och om relevant marknad kan fattas och tillämpas så effektivt som möjligt, trots den extra tidsutdräkten och den eventuella överprövning från kommissionens sida av beslutsförslagen som den nya konsultationsproceduren innebär

- att beslut om de skyldigheter som ska gälla för operatörer med betydande marknadsinflytande blir ändamålsenliga och kan tillämpas effektivt. Särskilt viktiga är besluten om samtrafik, tillträde till accessnät och andra nät, och frågor som hör samman med detta, bl. a. ersättningsfrågor
- den breda omfattningen av spektrumbeslutet, som möjliggör policydiskussioner om radiofrågor inom ramen för EU.

Tillit – IT

PTS har deltagit i arbete med ENUM-frågan, översättning av telefonnummer till Internetbaserade adresser, i en särskild grupp under ONP-kommittén. Samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna för elektroniska signaturer i de nordiska länderna har fortsatt under året.

PTS har deltagit i en workshop i Bryssel för etablering av ett för EU-länderna gemensamt system för varning och information när det gäller IT-incidenter i form av virusangrepp, intrångsförsök o.d. Funktionen kallas EWIS, som uttyds European Warning and Information System. Arbetet fortsätter med ytterligare en workshop i januari 2002 för att utarbeta förslag på hur funktionen ska utformas.

Kvalificerade elektroniska signaturer

Lag 2000:832 om kvalificerade elektroniska signaturer trädde i kraft den 1 januari 2001. På området för elektroniska signaturer hålls regelbundet möten med nordiska företrädare för motsvarigheten till PTS. Mötena syftar till att utbyta erfarenheter och information om lagstiftnings- och standardiseringsprocessen på området. Dessutom ger mötena tillfälle att få en bild av den faktiska tillämpningen

i respektive land och att dela erfarenheter när det gäller tillsyn och andra frågor. PTS deltar regelbundet i möten med European Electronic Signature Standardisation Initiative (EESSI) om standardisering. PTS deltar också i möten initierade med anledning av EU:s projekt eEurope.

ICANN

I arbetet med att följa utvecklingen inom det världsomspännande domännamnsystemet har PTS deltagit i GAC/ICANN:s möten i Stockholm den 1-4 juni 2001, i GAC:s sekretariatets arbete och som rådgivare till Sveriges representant i GAC från Näringsdepartementet.

Tele och Tillgänglighet – IT.

Under 2001 har PTS internationella arbete på teleområdet präglats av omfattande bistånd med sakkompetens till regeringskansliet i samband med ordförandeskapet i EU, förhandlingarna om nya EG-regler för elektronisk kommunikation samt inom ramen för bl.a. deltagande i verkställighetskommittéer.

PTS har på grund av Sveriges ordförandeskap i EU stått som värd för den varje halvår sammanträdande högnivå-gruppens möte i Stockholm i maj (High Level Meeting of National Administrations and Regulatory Authorities). Den viktigaste frågan som diskuterades var delning av infrastruktur för UMTS-tjänster, och resultatet var att deltagarna var eniga om att delning av infrastruktur förtjänar all uppmärksamhet och att en förutsättning är att det är tillåtet enligt EG:s konkurrensregler.

PTS har även deltagit i den europeiska gruppen för oberoende regulatorer, IRG. Arbetet är informellt och syftar till utbyte av erfarenheter och idéer. Under året har arbetet i IRG framför allt inriktats mot översynen av EG:s teledirektiv, och PTS har varit ordförande i en arbetsgrupp som behandlar konkurrensfrågor på mobilmarknaden.

Resultatet av arbetet har i första hand varit en ökad samsyn mellan de europeiska tillsynsmyndigheterna i olika praktiska frågor gällande regleringen. Arbetet har vidare medfört att tillsynsmyndigheterna kunnat lämna gemensamma synpunkter avseende Europeiska kommissionens rekommendationer om ett framtida regelverk för SMP-bedömningar samt synpunkter avseende inrättandet av ERG (European Regulators Group).

Radio

PTS har deltagit aktivt i arbetet inom EU, ITU, CEPT och ETSI. PTS verkar i dessa organisationer för fortsatt internationell harmonisering av frekvenser, tjänster och produkter. PTS deltar också i internationellt standardiseringsarbete, främst sådant som kan komma att användas regulativt. PTS deltagande i EU har främst skett i ministerrådets arbetsgrupp för telefrågor vid förhandlingarna om

det nya EG-regelverket för elektronisk kommunikation. I detta avseende har PTS även bistått regeringskansliet med sakkompetens. PTS har deltagit i Tillståndskommitténs två möten under perioden. De två viktigaste frågorna som diskuteras är utökat spektrum för IMT-2000 och användningen av 2,4 och 5 GHz-bandet för s. k. Radio-LAN för publik användning.

Under året har PTS prioriterat arbete i de studiegrupper inom ITU-R som arbetar med för Sverige viktiga frågor kopplade till dagordningen för WRC-2003, speciellt tekniskt underlag för multimedieapplikationer, Radio-LAN i 5 GHz bandet, IMT-2000, fasta satellittjänster och rundradiosatelliter.

Under första halvåret 2001 slutfördes förberedelserna för CEPT:s omorganisation. PTS har deltagit aktivt i detta förändringsarbete.

Utrustning

PTS har deltagit i TCAM med ad hoc-undergrupper i frågor som rör teleterminal- och radioutrustning samt marknads kontroll av sådana. TCAM arbetar med tekniska och rättsliga frågor för radio- och teleterminalutrustning. I ett flertal fall har PTS tillsammans med andra medlemsstater och kommissionen kunnat uppnå en gemensam förståelse för en ändamålsenlig tolkning av R&TTE-direktivet. Övergången till marknads kontroll och att tillstånd bara krävs för användning av radiosändare har därmed gått tämligen smärtfritt i Sverige.

Post

Under 2001 har PTS deltagit vid 13 möten i internationella organisationer. I övrigt har PTS under perioden medverkat med anföranden vid tre internationella konferenser samt deltagit vid två "workshops" anordnade av Europeiska kommissionen. Vidare har företrädare för PTS, i egenskap av att Sverige är ordförande i CERP:s arbetsgrupp för regulatorfrågor, deltagit i två möten med CERP: s "Steering Group" inbegripet möten med Europeiska kommissionen och postoperatörsorganisationen Post Europ.

Funktionshindrade

PTS har deltagit i två möten i Nordiskt Forum för telematik och handikapp – NFFTH, för ömsesidigt informations- och erfarenhetsutbyte. Myndigheten har inte medverkat i något arbete inom EU.

Totalförsvar

Under 2001 har PTS vidmakthållit kontaktnätet för verksamheten i Partnerskap för fred (PFF) men har ej deltagit i några av NATOs ordinarie möten. Myndigheten har heller inte medverkat i något arbete inom EU.

Övrigt

PTS medverkar i ett s. k. twinningprojekt i Polen, som har inneburit att företrädare för PTS deltagit i olika aktiviteter med postanknytning och i nummerfrågor i Warszawa vid ett femtontal tillfällen under året.

Uppfyllelse av målen

Nedan redovisas översiktligt i hur hög grad verksamhetsmålen för 2001 kunnat uppfyllas, sedda i relation till de övergripande målen. En utförligare redovisning återges under avsnitten för respektive verksamhetsgren.

Tillit – IT

Under 2001 har PTS genom sina åtgärder utifrån de IT-politiska målen verkat för en god säkerhet inom elektronisk informationshantering. När det gäller telekommunikationer har PTS vidtagit åtgärder för att minska risken för och konsekvenserna av svåra påfrestningar på samhället i fred. Tillsynsverksamheten enligt lagen om elektroniska signaturer har förberetts under året. Den första och hittills enda utfärdaren av elektroniska signaturer anmälde i december 2001 avsikt att påbörja verksamhet. Därmed har verksamhetsmålen uppnåtts.

Tillgänglighet – IT

PTS har under 2001 följt utvecklingen av tillgängligheten till IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet. Myndigheten har inte bedömt att det under denna period funnits behov av att närmare utreda och föreslå åtgärder med utgångspunkt i den IT-politiska inriktningen för tillgänglighet enligt prop. 1999/2000:86, utan avser att följa utvecklingen under ytterligare någon tid innan behov av utredning eventuellt kan komma att aktualiseras. Verksamhetsmålet har därmed uppnåtts. PTS bedömer vidare att resultatet av verksamheten för Tillgänglighet – IT är i överensstämmelse med de övergripande målen för politikområdet.

Tele

PTS har under 2001, bl.a. genom sitt arbete i olika internationella organisationer, arbetat för ändamålsenliga regler för fortsatt liberalisering och ett fritt utbyte av teletjänster i Europa. PTS har vidare, genom tillståndsgivning och tillsyn, verkat för väl fungerande marknader på teleområdet. Samtliga verksamhetsmål har därmed uppnåtts. PTS bedömer också att resultatet av verksamheten inom teleområdet i huvudsak är tillfredsställande. Konkurrensen på delmarknaderna mobila teletjänster, lokalsamtal och tillträde till accessnät kommer att kräva ytterligare insatser under 2002.

Radio

Kravet på effektiv och ändamålsenlig planering av spektrumutnyttjandet, och ett effektivt utnyttjande av spektrum för radiokommunikation enligt i dag gällande regler uppfylls. Arbetet med att ge radioanvändare en rimligt störningsfri radiokommunikation pågår kontinuerligt vid tillsynsenheterna. Handläggningen av ansökningar för tillstånd lider emellertid fortfarande av tidsförseningar. Anledningen till dessa förseningar är främst att resurser tagits i anspråk för andra uppgifter inom PTS. En omorganisation av Radioavdelningen har skett under 2001 för att åtgärda dessa förseningar. PTS bedömer att resultatet av verksamheten inom radioområdet är i överensstämmelse med de övergripande målen.

Post

Opartisk tillsyn enligt gällande föreskrifter och avtal har utövats. PTS bedömer att resultatet av verksamheten är i överensstämmelse med de övergripande målen.

Utrustning

PTS har under året följt utvecklingen inom området och medverkat internationellt inom arbetsgrupper och den av av kommissionen tillsatta kommittén för att uppnå gemensamma och ändamålsenliga regler. Tillsyn har genomförts med visuell och teknisk kontroll av produkter på den svenska marknaden. PTS bedömer att verksamheten har bedrivits i överensstämmelse med de övergripande målen.

Funktionshindre

Verksamhetsmålen har uppfyllts för viktiga tjänster för de funktionshindrade. Upphandlade tjänster har givit de funktionshindrade möjligheter att förbättra sin kommunikation med omvärlden och få del av IT-utvecklingen. PTS bedömer att resultatet av vidtagna åtgärder överensstämmer med de övergripande målen.

Totalförsvaret

Verksamhetsmålen har uppnåtts. PTS bedömer att postfunktionens beredskapsförmåga är godtagbar. Inom telefunktionen har fortsatta ansträngningar gjorts för att åstadkomma en säker elförsörjning till telefunktionen. Ett djupare samarbete med företrädare för elfunktionen har etablerats. Beredskapsåtgärder vid utbyggnad av ny infrastruktur har varit på en väsentligt lägre nivå än planerat, beroende på senareläggning av planerna hos kommuner och länsstyrelser. Fortsatta försök med en incidenthanteringsfunktion för telefunktionen har resulterat i fungerande rutiner och struktur för arbetet. Försök med prioritet av trafik i fasta och mobila nät har påbörjats. PTS bedömer att resultatet av vidtagna åtgärder överensstämmer med de övergripande målen.

Beslut och överklaganden

Få av myndighetens beslut har överklagats, ännu färre har ändrats i domstol. Antalet beslut som ändrats i högre instans har ökat under 2001 jämfört med de föregående åren. Ökningen bör ses mot bakgrund av telekoms ökade betydelse i samhället och lagstiftarens uppfattning om att telekom inte bör regleras alltför detaljerat, utan att det ankommer på PTS och överprövande domstolar att utforma en närmare praxis.

Nedan följer en kort redogörelse för utvecklingen under år 2001.

Under 2001 har sammanlagt ca 27 700 ärenden kommit in till PTS, ca 26 700 ärenden har avgjorts. I 15 fall har PTS beslut överklagats. Domstolarna har under samma tidsperiod slutligt avgjort 16 ärenden, varav fem härrörde från 2000.

Av de överklagade besluten har flertalet anknytning till UMTS.

- Själva beslutet om tillstånd överklagades av Telia AB, Telenordia AB och Reach Out Mobile AB. Länsrätten fastställde i juni 2001 PTS beslut i alla delar.
- Vissa uppgifter i UMTS-ansökningarna och utvärderingen av ansökningarna vägrade PTS lämna ut med hänvisning till bestämmelser i sekretesslagen. Kammarrätten delade PTS bedömning i dessa delar. Ett bolag överklagade kammarrättens dom till regeringsrätten som dock inte meddelade prövningstillstånd.
- Ett annat överklagande med anknytning till UMTS var Teracom AB:s överklagande av PTS beslut att förkorta tillståndstiden för radiosändare av fast radiotrafik. PTS ansåg att frekvenserna i fråga behövdes till Försvarsmakten som evakuerat frekvensband avsatta för UMTS. Länsrätten avskog Teracoms överklagande.

I följande fyra fall har myndighetens beslut ändrats:

- Kammarrätten menade att handlingar som PTS i UMTS-

ärendet bedömt utgöra arbetsmaterial var att betrakta som allmänna handlingar. Domstolen återförvisade ärendet till PTS för sekretessbedömning.

De övriga tre beslut som ändrades av överprövande instans rörde frågan om återkallande av frekvenstillstånd, ansökan om tillstånd samt skyldighet att lämna ut abonnentuppgifter för nummerupplysningsändamål.

- PTS återkallade i juni 2000 Interloop AB:s frekvenstillstånd. Som skäl för beslutet angavs att Interloop använt de tilldelade frekvenserna i betydligt mindre omfattning än vad som svarade mot tillståndsvillkoren. Efter det att länsrätten fastställt PTS beslut undanröjde Kammarrätten beslutet. PTS har därefter givit Interloop tillstånd att använda frekvenserna till utgången av 2002. Interloop har överklagat det nya tillståndsbeslutet och begärt att tillståndstiden ska bestämmas till åtminstone fem år. Handläggning pågår i länsrätten.
- Den 13 februari 2001 förelade PTS Telia att för nummerupplysningsändamål lämna ut uppgifter om enskildas teleabonnemang. PTS föreläggande grundades på föreskrifter beslutade av myndigheten den 19 januari 2001 med förbehåll av Europeiska kommissionens godkännande. Handläggningen i kommissionen drog emellertid ut på tiden, varför PTS bedömde att det förelåg hinder för att sätta föreskrifterna ikraft. PTS medgav därför Telias yrkande varefter länsrätten upphävde myndighetens föreläggande.
- En ansökan om tillstånd enligt lagen om radiokommunikation, LRK avlogs av PTS med motivering att tillstånd inte kunde beviljas eftersom verksamheten antingen krävde tillstånd av annan myndighet eller avsåg amatörradio varför tillstånd inte krävdes. Länsrätten upphävde PTS beslut med motivering att tillstånd inte krävdes varför PTS inte borde ha meddelat beslutet i fråga.

Strategiska frågor

Kvalitet och effektivitet

Det pågår sedan några år ett omfattande internt utvecklingsarbete vid PTS, som sker inom ramen för den ordinarie verksamheten enligt en särskild plan. Målet är att ta till vara organisationens dynamik och mångfald, samtidigt som organisation och arbetsätt ska präglas av ordning och reda. Det är också viktigt att hitta rätt nivå och omfattning på den centrala styrningen.

Utvecklingsarbetet omfattar områdena:

- Organisation och arbetsätt
- Ledning och styrning
- Myndighetsutövning
- Strategisk kompetensförsörjning.

Organisation och arbetsätt

Organisationen utvecklas och förändras fortlöpande. Som en följd av erfarenheterna från arbetet med UMTS har genomförts en förstärkning av Rättsavdelningen genom att utse två biträdande rättschefer som komplement till rättschefen.

En särskild funktion för att tydliggöra de myndighetsövergripande registratur- och arkivfrågorna har skapats.

För att prioritera personalförsörjningsfrågorna och ge större möjlighet till att arbeta långsiktigt och strategiskt med dessa har chefen för administrativa avdelningen också

utsetts till personaldirektör. En annan satsning som genomförts är tillskapandet av en ny avdelning för planering och ekonomi.

Bland övriga justeringar som har genomförts i organisationen kan nämnas bildandet av en ny avdelning för Informationssäkerhet och samhällsättagande samt omorganisation av radioavdelningen.

Ledning och styrning

Myndigheten har under året fördjupat arbetet med planering och uppföljning och har nu bra verktyg för omvärldsbevakning, verksamhetsplanering och kvartalsuppföljning.

Under 2001 har ett arbete med systematiska omvärldsanalyser inletts. I en intern promemoria Strategisk planering för PTS – frågor för framtiden, 2001-05-25, beskrivs ett antal generella utvecklingsdrag som bedöms påverka PTS och dess verksamhet, som helhet och inom de olika verksamhetsgrenarna. Promemorian har legat till grund för diskussioner i PTS styrelse och ledningsgrupp om vilka nya krav och förändringar som påverkar PTS.

Verksamhetsplaneringen har tagit ytterligare ett steg i utvecklingen mot mål- och resultatstyrning. Ansvariga för verksamhetsgrenarna tar från och med 2001 fram underlag för prioriteringar och ekonomiska ramar och lämnar sen

”beställningar” till avdelningar tillsammans med budget, där man anger mål och/eller förväntat resultat. Från de avdelningar som fått beställningarna, anger man den volym man kan leverera för den budget man fått, och ger förslag på hur man kan bedöma kvaliteten på det utförda uppdraget.

Ett projekt om verksamhetsjämförelse för den interna styrningen och organisationen inom respektive myndighet, har genomförts under året med deltagande från Portugal, Holland, Irland, Norge, Sverige och Finland. PTS finska systemmyndighet har ansvarat för projektet.

I början av hösten genomfördes ett chefsseminarium för samtliga avdelnings- och enhetschefer. Syftet med seminariet var att dels belysa målet för vårt arbete inför 2002, dels diskutera frågor kring chefens roll och uppgifter, samarbete och hur vi kan arbeta bättre.

Myndighetsutövning

Handläggningen av förvaltningsärenden ska ske på ett rättsenligt och följdriktigt sätt. Myndighetsutövningen vid PTS måste vara effektiv och kvalitetssäker. Arbetet med att utveckla interna riktlinjer som säkerställer denna ambition har slutförts. Riktlinjerna anger bl.a. hur ärenden ska beredas och föredras, särskilda former för föredragning för GD och styrelsen har införts. Därtill har i arbetsordningen närmare reglerats vilka som ska delta i olika typer av ärenden. Resurser för en noggrannare rättslig kontroll i fler ärendetyper har skapats genom att två tjänster som biträdande rättschef inrättats.

Strategisk kompetensförsörjning

Med utgångspunkt bl.a. från arbetet med systematiska omvärldsanalyser har en kompetensförsörjningsplan tagits fram, där syftet har varit att omsätta de slutsatser som dragits om nya krav på myndigheten i konkreta termer beträffande PTS behov av kompetensförsörjning på några års sikt. Som grund för planen har även strukturerade intervjuer genomförts för att bedöma hur verksamhetsförändringar påverkar kompetensbehoven och vilka åtgärder som behöver genomföras.

Mot bakgrund av de verksamhetskrav som identifierats kommer myndigheten att stärka sin kompetens inom några områden. Exempelvis gäller detta kvalificerade marknadsekonomiska analyser, metoder och modeller för kostnadskalkylarbete, teknisk omvärldsbevakning samt teknisk och juridisk kvalitetskontroll. Stora krav ställs på PTS utredningar, analyser och beslut. För att utveckla verksamheten och höja kvalitetsnivån i myndighetens arbete kommer utbildning genomföras i bl.a. utredningsmetodik, förvaltningskunskap och projektarbetsätt. PTS måste utveckla nationella och internationella nätverk för sådan specialistkompetens som myndigheten kan behöva tillgång

till i vissa situationer och ha hög beställarkompetens för att anlita experter och konsulter kostnadseffektivt och professionellt. Tillgången till högskolornas och universitetens kompetens och forskning inom ett brett spektrum av områden måste tillföras PTS i olika former.

Genom en strategi för kompetensförsörjning som kopplar till systematiska omvärldsanalyser, flerårig verksamhetsplanering och nya arbetsätt, kan PTS förbättra sin framförhållning och bygga upp den kompetens som behövs för att myndigheten ska kunna vara en modern och kompetent myndighet och en bra arbetsplats för de anställda.

Information

Informationsarbetet under 2001 inriktades framför allt mot att ge externa målgrupper kunskap om utvecklingen inom tele-, IT-, radio- och postområdet. Informationsinsatserna är en viktig del i arbetet mot de övergripande målen för PTS.

Om konsumenterna får större kunskap om tele-, IT-, radio- och postområdet ökar också deras möjligheter att agera, vara aktiva och välja mellan olika operatörer. Aktiva konsumenter, som väljer och väljer bort, bidrar till en väl fungerande konkurrens.

Vid utgången av år 2000 lanserade PTS två större externa webbsatsningar: en total omstrukturering av PTS egen webbplats och en ny konsumentinriktad webbplats med bl.a. prisjämförelser för telefoni, surftaxor, information och goda råd inför val av teleoperatör. Under 2001 vidareutvecklades båda dessa webbplatser och försågs med utökad målgruppsanpassad information, för exempelvis konsumenter, journalister, riksdag och regering samt teleoperatörer. Beslut, pressmeddelanden och andra dokument har snabbt publicerats på webbplatsen och därmed gjorts lättillgängliga för målgrupperna.

Vidare kan nämnas de satsningar som gjorts på FAQ:s (frågor och svar) för konsumenter om fast och mobil telefoni, information inom ramen för det fortsatta arbetet med UMTS-utbyggnaden, information i samband med fördelningen av tillstånd för FWA (fast yttäckande radioaccess) och information i samband med införandet av mobil nummerportabilitet.

Efterfrågan på tryckt information om exempelvis bredband och förval har varit stor och uppdaterade broschyrer har givits ut. Broschyrerna har bl.a. spridits till konsumentvägledare och bibliotek.

Tidningen Uppkopplad har konsumenter som primär målgrupp och kom under året ut med ett första nummer. Uppkopplad informerar om aktuella frågor och förändringar inom PTS områden och innehåller även en kortfattad presentation av PTS organisation. Tidningen har också översatts till engelska.

Regeringsuppdrag

Under året har PTS arbetat med två rgeringsuppdrag på informationsområdet.

I syfte att minska felringningarna till nödnumret 112 har PTS tillsammans med Räddningsverket och SOS Alarm AB genomfört försök med vidarekopplingar och mot-ringningar till dem som felaktigt ringt 112. Även en långsiktig plan för informationsarbetet kring nödnumret 112 har utarbetas. En delrapport lämnades till regeringen den 1 mars 2001 och en slutrapport lämnas den 1 mars 2002. (dnr 00-014464.)

PTS har på regeringens uppdrag också utrett vilken information Internetanvändarna behöver om säkerhet, tillgänglighet och tillit. Rapporten lämnades till regeringen den 1 oktober 2001 (dnr 01-011616).

Organisation

PTS har under första halvåret varit organiserat i åtta avdelningar och ett GD-kansli direkt under GD. Under andra halvåret tillkom en avdelning för Planering och ekonomi.

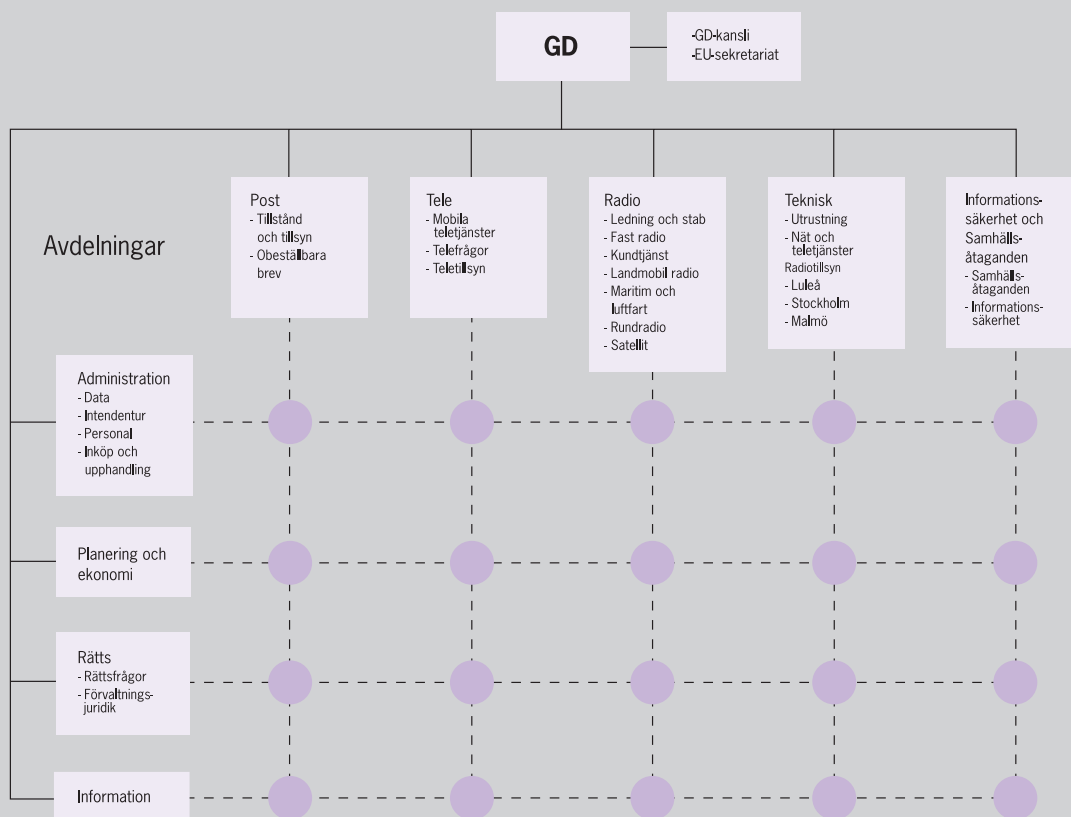
Personal

Vid 2001 års utgång var antalet tillsvidareanställda 196 personer. Detta är en ökning med 18 personer jämfört med föregående år. Medelåldern i organisationen är 44 år. 47 procent är kvinnor och 53 procent är män, motsvarande siffror för 2000 var 43 procent kvinnor respektive 57 procent män. Personalomsättningen under 2001 var ca 7 procent¹. 53 procent av de anställda har akademisk utbildning, motsvarande siffra för 2000 var 47. Antalet anställda har som framgår av bilden nedan ökat kontinuerligt sen hösten 1998.

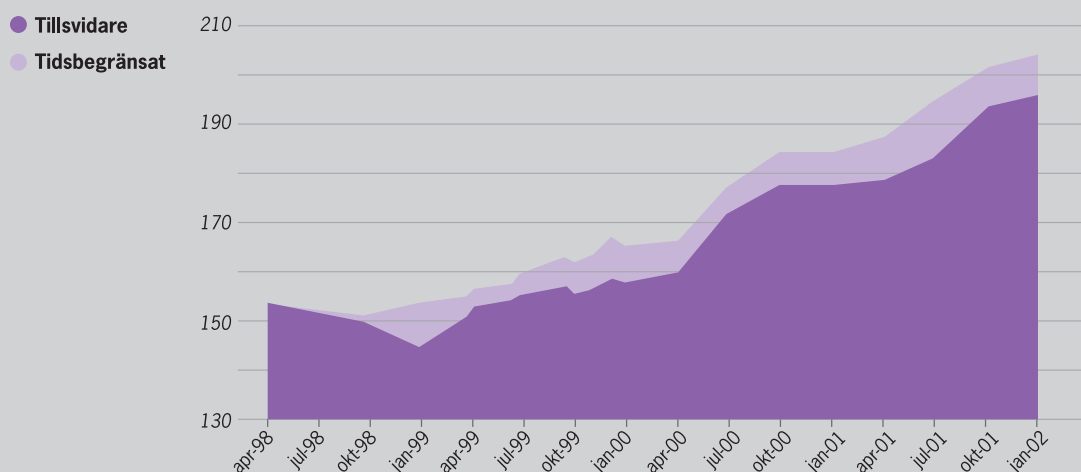
Etnisk och kulturell mångfald

I PTS mångfaldsplan prioriteras ökad kunskap om betydelsen av kulturell mångfald på våra arbetsplatser, bl. a. genom information och regler och riktlinjer för att motverka etnisk diskriminering. På individnivå har PTS arbetat med nivåanpassade svenskstudier för att stödja medarbetare i en fortsatt utveckling i arbetet.

Organisationen

Totalt antal anställda

¹ Personalomsättningen är beräknad som antalet tillsvidareanställda som slutar under året i förhållande till antalet tillsvidareanställda vid årets början.

Ekonomi

PTS verksamhet finansieras huvudsakligen på följande sätt:

Förvaltning

- Nettofinansiering med avgifter
- Anslag för totalförsvaret, samhällsättaganden och tillit – IT

Upphandling

- Anslag för samhällsättaganden, totalförsvaret och telegramtjänster

Ekonomiskt utfall

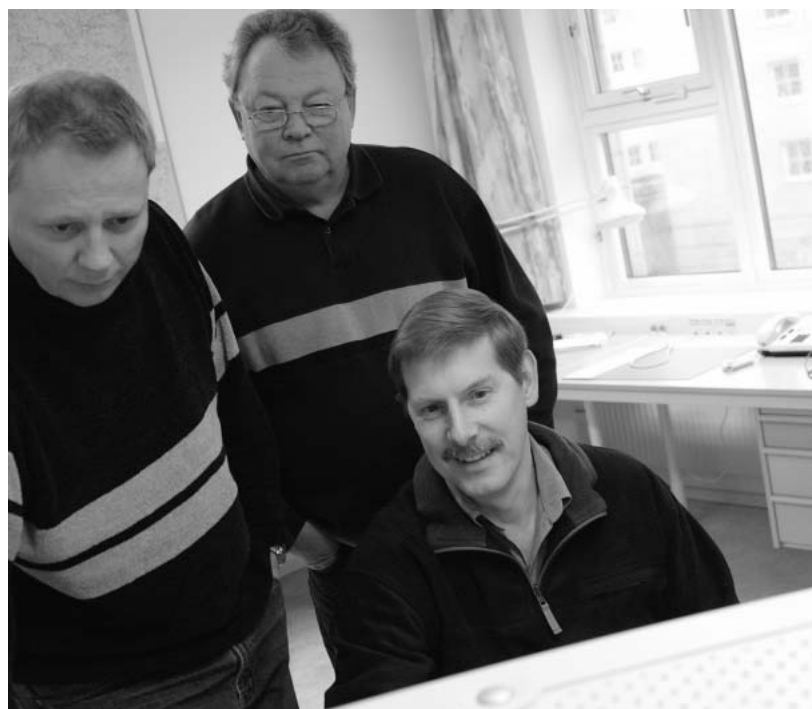
PTS totala kostnader uppgick under år 2001 till 421 mkr. Kostnaderna minskade med 16,7 mkr jämfört med föregående år. Den största kostnaden år 2001 utgjordes av kostnaderna för upphandling av samhällsättaganden, totalförsvaret och telegramtjänster som uppgick till 221,4 mkr. Dessa kostnader minskade med 47,2 mkr jämfört med år 2000, vilket förklarar minskningen av PTS totala kostnader.

Kostnaderna för personal och lokaler uppgick till 98,5 mkr (+13,1) respektive 20,1 mkr (+2,1). Övriga driftkostnader uppgick till 76,3 mkr (+15,2), varav kostnaderna för internationella medlemsavgifter uppgick till 20,3 mkr (+1,9). Siffrorna inom parentes anger förändring jämfört med år 2000. Ökningen av övriga driftkostnader med 15,2 mkr kan i allt väsentligt förklaras av fler uppgifter för myndigheten, ökade kostnader för medlemsavgifter och merkostnader för konsultinsatser i samband med överklagande av UMTS-licenser och utvärdering av ansöknings-

handlingar vid utgivande av tillstånd för fast yttäckande radio.

PTS verksamhet finansierades dels med anslagsmedel 231,7 mkr (-45,1) dels med intäkter av avgifter och andra ersättningar samt ränteintäkter på totalt 185,2 mkr (+15,3). Intäkterna av anslag för samhällsättaganden och totalförsvaret uppgick till 222,9 mkr eller 96 procent av totala intäkter av anslag.

Utfallet av PTS uppbördsverksamhet uppgick under 2001 till 100,3 mkr, vilket är en minskning med 10,9 mkr jämfört med året innan. Minskningen beror på att PTS under år 2000 förde 10,9 mkr från myndighetens kapital till inkomsttitel enligt särskilt regeringsbeslut. Samtliga intäkter av avgifter som inte disponeras av PTS har tillförts inkomsttitel på statsbudgeten.

VERKSAMHET ÅR 2001

Verksamhetsindelning

Under året har verksamheten varit indelad i verksamhetsgrenarna post, tele, radio, tillit-IT, tillgänglighet-IT, utrustning, funktionshindrade och totalförsvaret i enlighet med regleringsbrevet för 2001.

Tillit-IT och tillgänglighet-IT är nya verksamhetsgrenar från och med 2001. Verksamhetsgrenen handikapp har bytt namn till funktionshindrade.

Övrigt

PTS har även under året bedrivit viss uppdragsverksamhet, ett EU-finansierat s.k. twinning-projekt i Polen.

Kostnaderna för verksamhetsgrenarna post, tele, radio, tillgänglighet-IT och utrustning ska täckas med avgifter. Kostnaderna för tillit-IT täcks dels med avgifter och dels med anslag. Förvaltningskostnaderna för verksamhetsgrenarna funktionshindrade och totalförsvaret finansieras med anslag. Den totala kostnaden för verksamhetsgrenarna och uppdragsverksamheten blev 197,4 mkr.

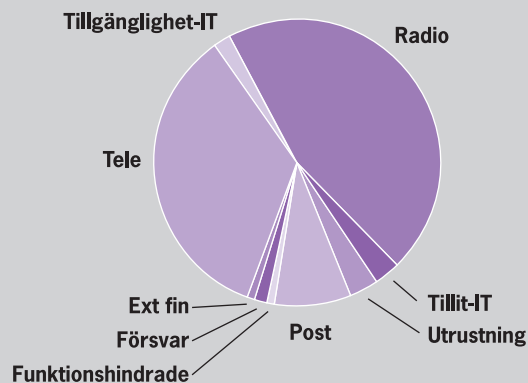
Verksamhetsgren Tillit – IT

Verksamhetsmål

Post- och telestyrelsen skall, med utgångspunkt från de IT-politiska målen, genom sina åtgärder verka för en god säkerhet för elektronisk informationshantering. Vidtagna åtgärder skall även medverka till att risken för och konsekvenserna av svåra påfrestningar på samhället i fred, avseende telekommunikationer, minskar.

Verksamhetsgrenen är alltjämt under uppbyggnad, varför viss tid har lagts på kompetenshöjande åtgärder bl. a. inom området informationssäkerhet.

Verksamhetsgrenarnas andel av totala kostnaderna

Tillsyn enligt lagen om kvalificerade elektroniska signaturer

I slutet av året inledde den första organisationen sin verksamhet med att ge ut kvalificerade elektroniska certifikat.

En referensgrupp inom området digitala signaturer har bildats och haft ett möte. Gruppen ska vara ett stöd för PTS i dess upptakt som tillsynsmyndighet för kvalificerade digitala certifikat. Vidare har regelbundna möten ägt rum med företrädare för övriga nordiska länder för diskussion och utbyte av erfarenheter. PTS har även varit representerat vid ett möte för att samordna verksamheten inom EU:s medlemsstater.

Myndigheten har under våren 2001 varit inbjuden på informationsbesök till Telias drifanläggning i Kalmar där s.k. mjuka certifikat tillverkas. PTS har dessutom inbjudits

Kostnadsutveckling verksamhetsgren Tillit-IT (Mkr)

att i höst besöka Posten för ett studiesbeök vid Postens drifanläggning.

PTS ska utvärdera den verksamhet som bedrivs med stöd av lagen (2000:832) om elektroniska signaturer och finansieringen av denna. Uppdraget ska redovisas senast den 1 juni 2002.

Incidenthantering

PTS har ännu inte fått i uppdrag från regeringen att inleda försöksverksamhet med nationell IT-incidenthanteringsfunktion. Endast begränsat förberedande arbete för ett eventuellt uppdrag har utförts. Dessutom har en rapport lämnats till regeringen den 1 mars 2001 som gäller dokumenterade erfarenheter av IT-incidenthantering inom utländska statsförvaltningar.

Verksamhetsgren Tillgänglighet – IT

Verksamhetsmål

Post- och telestyrelsen skall följa utvecklingen av tillgängligheten till IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet. Myndigheten skall vidare vid behov utreda och föreslå åtgärder med utgångspunkt i den IT-politiska inriktningen för tillgänglighet enligt regeringens Proposition 1999/2000:86 Ett informationssamhälle för alla.

Åtterrapporing sker i särskild rapport IT-infrastrukturen i Sverige (dnr 01-8703) och under rubriken Viktiga frågor och händelser under året.

Konkurrensen på Internetmarknaden

Rapporten Konkurrensen på Internetmarknaden har färdigställts och skickats på remiss. Remissvaren har

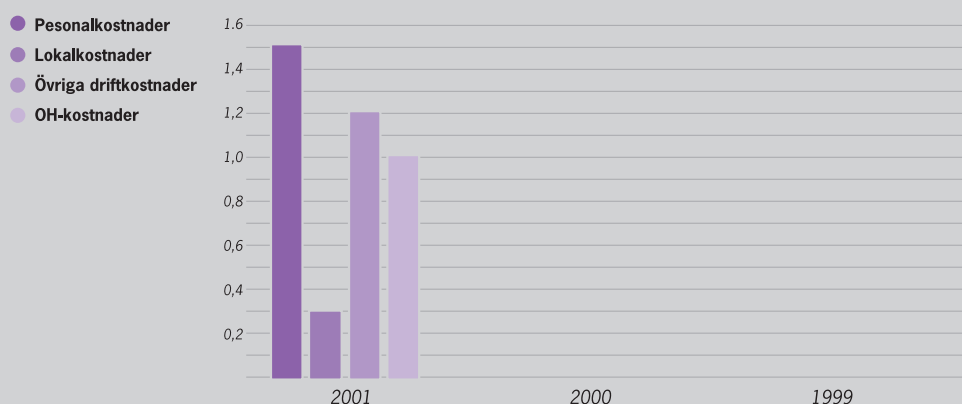
analyserats och inte föranlett ytterligare åtgärder under 2001. PTS avser dock att även fortsättningsvis noga följa utvecklingen.

Referensgruppen för bredbandsfrågor

I regleringsbrevet för år 2001 fick PTS i uppdrag att fortsätta arbetet i den referensgrupp med syfte att följa och övervaka utvecklingen på bredbandsområdet som inrättades under år 2000. Referensgruppens kärna utgörs av representanter från olika myndigheter som agerar på IT-området. Övriga deltagare varierar vid respektive mötestillfälle beroende på vilka områden som ska diskuteras.

Referensgruppen träffades sammanlagt åtta gånger under 2001. Utöver informationsutbyte kring pågående arbeten/-utredningar inom respektive myndighet rörande bredbands- och infrastrukturfrågor har referensgruppen vid dessa möten diskuterat PTS regeringsuppdrag om elektronisk handel, IT och regional utveckling, kommunernas roll i utbyggnaden av den svenska IT-infrastrukturen och innehållstjänster.

Kostnadsutveckling verksamhetsgren Tillgänglighet-IT (Mkr)

Verksamhetsgren Tele

Verksamhetsmål

Post- och telestyrelsen skall, med utgångspunkt från de telepolitiska målen och ett effektivt resursutnyttjande av radiokommunikation, arbeta för ändamålsenliga regler för fortsatt liberalisering och ett fritt utbyte av teletjänster i Europa.

Post- och telestyrelsen skall, genom erforderliga initiativ och med ändamålsenliga styrmedel med utgångspunkt från de telepolitiska målen, verka för väl fungerande marknader på teleområdet.

Tillståndsgivning

UMTS

Under 2001 har tillståndsvillkor för UMTS-tillstånd utarbetats och beslut om radiotillstånd meddelats. Tillståndsvillkoren innehåller krav på täckning och den första kontrolltidpunkten är den 1 januari 2002. PTS har under hösten 2001 förberett de tillsynsåtgärder som planeras för detta.

GSM-tillstånd

PTS styrelse beslutade under december 2001 att inbjudan till ansökan om ytterligare ett GSM-tillstånd ska ske. För detta arbete har föreskrifter och allmänna råd utarbetats. Det nya tillståndet beräknas kunna meddelas senast den 30 juni 2002.

Tillsyn på PTS initiativ

Den tillsyn som PTS bedrivit på eget initiativ under 2001 har inriktats mot samtrafikpriser, mobilmarknaden och accessmarknaden (abonnemangspriser och tillgång till accessnätet).

Våren 1999 började PTS granska Telias samtrafikavgifter för s.k. mobil terminering. Avgiften var då 2,75 kronor per minut dagtid och 1,60 kronor per minut övrig tid och hade

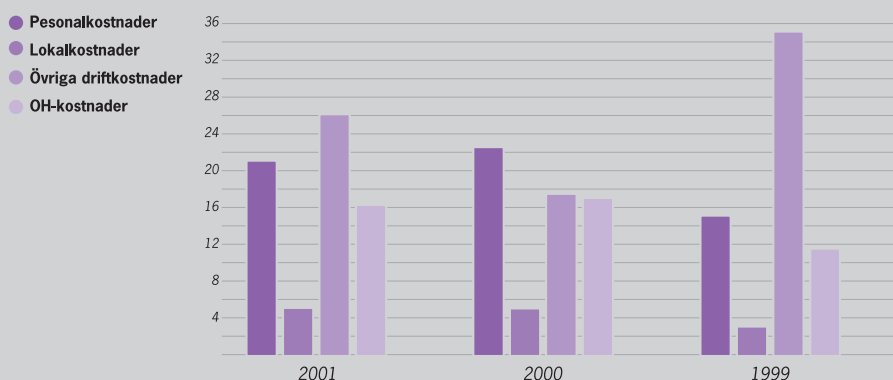
legat på samma nivå i 17 år. Ytterligare granskning gjordes under 2000. Under 2001 beslutade PTS återigen om sänkning. Enligt detta beslut skulle Telia sänka samtrafikavgiften från ett genomsnittligt pris på 1,18 per minut till 98 öre per minut. Till grund för beslutet låg de senast tillgängliga kostnadskalkylerna från Telia samt länsrätts dom från den 28 februari 2001 om samtrafikavgiften. Telia har överklagat beslutet till länsrätten som har beslutat att tills vidare inhibera PTS föreläggande.

Den 2 januari 2001 förelade PTS Telia att komma in med information om bl.a. referenserbjudandet för LLUB-produkter och en redogörelse för de kalkylmodeller som användes. Man gjorde en granskning av referenserbjudandet och PTS påpekade de brister som förelåg, sett till de minimikrav som förordningen på området ställer. Ett nytt referenserbjudande publicerades den 15 mars 2001 då de mest relevanta kraven var uppfyllda. PTS har vidare granskat att prissättningen på accessnätprodukterna överensstämmer med gällande krav på kostnadsbaserade priser. PTS konstaterade efter genomförd granskning och efter att Telia genomfört prissänkningar på upp till 35 procent för vissa produkter, att så är fallet.

I augusti 2001 meddelade Telia att priset på fasta teleabonnemang skulle höjas från den 1 oktober. Bolaget meddelade senare att höjningen skjutits upp till den 1 november. PTS granskade om de aviserade priserna kunde anses vara kostnadsbaserade. Telia beslutade dock att inte genomföra de aviserade prishöjningarna, och PTS kunde konstatera att de nu gällande priserna överensstämmer med telelagens krav på kostnadsbaserad prissättning. Enligt PTS bedömning fanns det vid granskningstillfället inget utrymme för ett höjt abonnemangspris.

PTS beslutade under november 2001 om föreskrifter som berör nummerupplysningen. I föreskrifterna har PTS slagit fast att teleoperatörerna ska lämna ut uppgifter om sina kunder till t.ex. nummerupplysningsföretag.

Nummerupplysningsföretagen ska få del av uppdaterade uppgifter en gång per dygn och uppgifterna ska lämnas ut vid ett tillfälle, inte styckvis.

PTS har vidare genomfört en studie av hur bestämmelserna i 23 a § i telelagen inverkar på mobiltelemarknaden. Av studien framgår att leverantörer av mobiltjänster anser sig vara missgynnade av nätoperatörerna. Studien har skickats på remiss till operatörerna. PTS har också studerat hur bestämmelserna om tillgänglig nätkapacitet enligt 23 a § telelagen skulle kunna hanteras i praktiken.

Tillsyn efter anmälan

Konkurrensrelaterade frågor

Den tillsyn som utförts efter anmälan har i huvudsak rört villkor för utlämning av uppgifter för nummerupplysningsändamål, ersättning för administration av förval och rutiner för beställning av förval.

PTS har kontrollerat 300 beställningar där abonnenterna klagat på att de blivit förvalskunder hos Tele2. Kontrollen visade att Tele2 i ett antal fall inte har haft godtagbara beställningar från abonnenterna. PTS har därför förbjudit Tele2 att ansluta förvalskunder utan att kunna styrka att abonnenterna har en överenskommelse med Tele2 om förval. Om Tele2 i fortsättningen inte har godtagbara beställningar riskerar företaget att få betala ett vite på fem miljoner kronor. PTS kommer under 2002 att närmare undersöka vilka problem som förvalskunder hos olika telebolag har haft och vad de anser om rutinerna för förval.

Begäran om medling har erhållits vid sex tillfällen under året. Ärendena har i huvudsak rört samtrafik.

Konsumentrelaterade frågor

Under året har 211 klagomål diarieförts. Huvuddelen riktar sig mot Telia och Tele2. Klagomålen rör i mycket stor utsträckning förval och olika problem som det förorsakar. Andra frekventa klagomål rör abonnemangsvillkor av olika slag, teleräkningar, byten av modempoolnummer (enbart Tele2) och prishöjningarna på bredbandsuppkoppling. I

cirka 25–30 procent av fallen görs en närmare tillsyn/utredning från PTS sida.

Antalet telefonsamtal under september månad var mycket stort bl.a. till följd av Telias aviserade (men ej genomförda) prishöjning på abonnemang.

Nummerfrågor

Förval

Ändring har gjorts av föreskriften om förval för lokalsamtal. Förval för lokalsamtal utan riktnummerslagning kommer att införas fr.o.m. den 2 februari 2002. En utredning om införande av förval i mobiltelenäten har genomförts. Rapporten kommer att skickas på remiss till berörda intressenter under januari 2002.

Nummerportabilitet

Mobil nummerportabilitet infördes den 1 september 2001. Detta innebär att det nu är möjligt att byta mobiloperatör och samtidigt behålla sitt mobilnummer. Mobil nummerportabilitet förväntas leda till att fler abonnenter byter mobiloperatör och att konkurrensen ökar.

Ny nummerplan

En utredning om nummerplanens övergripande struktur har genomförts. Rapporten kommer att skickas på remiss till berörda intressenter under januari 2002.

ENUM

PTS har i en rapport till regeringen föreslagit att Sverige bör genomföra försök med att översätta telefonnummer till Internetbaserade adresser. Målet för försöket är att undersöka intresset för ENUM på den svenska marknaden och också utreda olika frågeställningar kring ett införande av ENUM i Sverige. Grunden för det svenska försöket bör vara den tekniska specifikationen ENUM, som organisationen Internet Engineering Task Force, IETF tagit fram samt kompletterande specifikationer från ITU-T och ETSI.

Informationsutbyte med andra myndigheter

PTS har deltagit i arbetet med ett regeringsuppdrag till Boverket som ska ”belysa vilken inverkan en utbyggnad av mobiltelenätet kan få för främst natur- och kulturvärden liksom för andra intressen som ska tillgodoses enligt främst miljöbalken och plan- och bygglagen”. I detta sammanhang har PTS utarbetat en informationsskrift till landets kommuner. Dessutom har ett antal presentationer för berörda myndigheter och kommuner genomförts.

Rapporten Mobiltelemarknaden i Sverige ur ett konsument- och konkurrensperspektiv har utarbetats tillsammans med Konkurrensverket och Konsumentverket.

Kalkylmodeller

Ny kostnadsmodell

PTS har under 2001 initierat ett projekt för att utvärdera enligt vilken kostnadsmodell Telias kostnadsorienterade samtrafikpriser bör beräknas. Inom ramen för projektet har en rapport tagits fram med förslag om en övergång till den av EU förordade LRIC-modellen. Rapporten har skickats på remiss till samtliga anmälda operatörer. Arbetet kommer att fortsätta under 2002.

Inom ramen för bl.a. detta projekt har PTS arrangerat tre seminarier under året med deltagande från operatörerna.

Effekten av myndighetens åtgärder

Effekterna av PTS arbete med tillståndsgivningen är att fler operatörer kommer att ges möjlighet att erbjuda teletjänster på marknaden. Detta bör få till följd att konkurrensen på mobilmarknaden ökar. Tillsynsarbetet av samtrafikavgifter för s.k. mobil terminering har ännu inte fått någon effekt då beslutet inhiberats av länsrätten.

För tillgången till accessnät är priserna, enligt PTS bedömning, numera kostnadsbaserade. Efterfrågan på LLUB-tjänster har dock varit mycket låg under året. PTS avser att noga följa utvecklingen och kommer under 2002 att närmare undersöka vilka eventuella hinder som fortfarande finns.

Införandet av mobil nummerportabilitet antas förbättra konkurrensen på mobilmarknaden. Effekten är dock ännu mycket begränsad, bl.a. då flertalet kunder är bundna av långa avtal.

För förval och nummerupplysning har PTS tillsyn medfört ett förtydligande av reglerna. Införandet av lokalt förval utan riktnummerslagning antas få en positiv effekt för konkurrensen på lokalsamtalsmarknaden. Effekten kommer att få genomslag under 2002.

Verksamhetsgren Radio

Verksamhetsmål

Post- och telestyrelsen skall genom erforderliga initiativ och med ändamålsenliga styrmedel, bl. a. genom en effektiv och ändamålsenlig planering av spektrumutnyttjandet, möjliggöra ett effektivt utnyttjande av spektrum för radiokommunikation. Myndigheten skall vidare verka för att enskilda och myndigheter skall erhålla en rimligt störningsfri radiokommunikation.

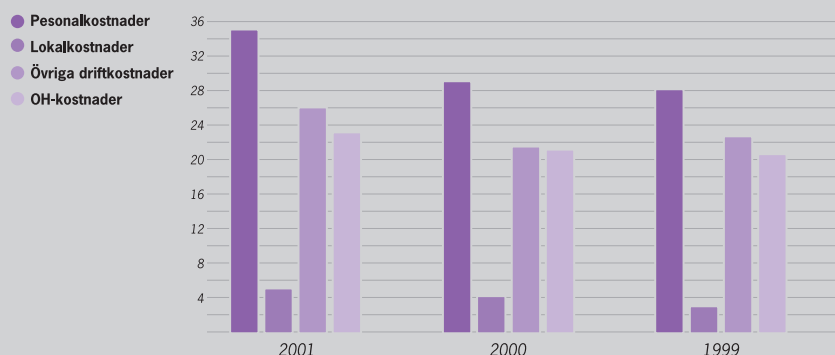
Post- och telestyrelsen skall, med beaktande av de telepolitiska målen och vikten av ett effektivt utnyttjande av spektrum för radiokommunikation, arbeta för ändamålsenliga regler för fri rörlighet för radioutrustning.

Handläggningen av störningar i samhällsviktiga radionät skall påbörjas inom en arbetsdag. Den genomsnittliga handläggningstiden för dessa ärenden skall, med bibehållen kvalitet, inte öka jämfört med 2000.

Utrymme i radiospektrum

Den ökade betydelsen av radiospektrum och den snabba tekniska utvecklingen avspeglas i de allt mer omfattande dagordningarna för världsradiokonferenserna (WRC). Som en följd av detta inriktas en betydande del av arbetet inom ITU:s radiosektor, ITU-R, på förberedelserna inför nästa världsradiokonferens, WRC-2003.

Kostnadsutveckling verksamhetsgren Radio (Mkr)

Internationellt arbete

Under året har PTS prioriterat arbete i de studiegrupper inom ITU-R som arbetar med för Sverige viktiga frågor kopplade till dagordningen för WRC-2003, speciellt tekniskt underlag för multimediaapplikationer, Radio-LAN i 5 GHz bandet, fasta satellittjänster och rundradiosatelliter. Även uppföljning av besluten från WRC-2000 om frekvenser för Galileo och andra satellittjänster har prioriterats.

Av övrigt arbete i ITU-R:s studiegrupper har PTS även prioriterat arbete med vidareutveckling och globalisering av tredje generationens mobiltelesystem. Dessa frågor är kopplade både till kommande världsradiokonferenser (WRC-2003 och den därefter kommande konferensen) och till utvecklingen av framtida mobiltelesystem generellt.

För att nationellt förbereda arbetet med IMT-2000 inom CEPT och ITU etablerade PTS förra året IMT-rådet. IMT-rådet ska också fungera som ett forum för öppen kommunikation mellan de svenska intressenterna.

Det europeiska samarbetet inom radioområdet sker företrädesvis inom CEPT. PTS har deltagit i samtliga möten med Europeiska Radiokommittén (ERC) och dess efterträdare ECC och de fyra permanenta arbetsgrupperna: Frequency Management (FM), Radio Regulatory (RR), Spectrum Engineering (SE) och Conference Preparatory Group (CPG). PTS har även deltagit i ett flertal möten i projektteam under de permanenta arbetsgrupperna.

Arbetet inom de tre första arbetsgrupperna har i huvudsak inriktats på harmonisering av frekvensanvändning, samordning av regler för en gemensam marknad och för en gränsöverskridande användning av radiosändare. Speciell tyngd läggs på att möjliggöra att terminaler i olika radiosystem ska kunna medföras och användas inom Europa utan individuella tillstånd. ERC har vidare antagit ett stort antal beslut om harmoniserad användning av lågeffektutrustningar. Avsikten är att dessa utrustningar i framtiden ska kunna användas inom Europa utan ytterligare tillstånds-

givning. PTS utreder för närvarande möjligheten att implementera dessa beslut.

PTS har aktivt deltagit i det europeiska arbetet för att säkerställa att svenska intressen beaktas och att svenska radiosystem skyddas.

Forum för Radiofrågor

För att få ett regelbundet utbyte av information mellan PTS och olika intressenter har informella intressegrupper bildats under ledning av PTS. Dessa grupper är öppna för alla intressenter. På Forum för Radiofrågor i november 2001 föreslogs följande grupper: IMT-2000, WLAN, UWB, Fixed Service och Maritim Radio (GMDSS), varav de två första redan har haft möten. Forumet ska inte enbart ses som förberedelsemöten inför de internationella mötena, även om aktuella frågor som berör dessa internationella möten kommer att kunna diskuteras. Förutom möten inom intressegrupperna är det även värdefullt för PTS att snabbt kunna, exempelvis via e-post, få reaktioner på specifika frågeställningar.

Tillståndsgivning

Fast yttäckande radioaccess

Arbetet med att utvärdera ansökningar om fast yttäckande radioaccess inleddes under första halvåret 2001. Beslut meddelades den 5 december och fyra bolag erhöll nationella tillstånd.

Under 2001 genomfördes en konsultstudie om fast yttäckande radioaccess – regionala tillstånd. Denna kommer att ligga till grund för PTS ställningstagande, och under år 2002 kommer en s.k. ”skönhetstävling” för regionala tillstånd för fast yttäckande radioaccess att genomföras.

Följder av TETRA

PTS har fått ett uppdrag från Näringsdepartementet att undersöka om en upphandling av ett TETRA-nät kan ske

utan konflikt med telelagens paragraf om allmän inbjudan. Uppdraget ska vara slutfört den 31 januari 2002. Myndigheten har under första halvåret varit involverad i arbetet med att ta fram ett koordineringsavtal med Danmark. Där har ett TETRA-nät startats under hösten 2001, och det kräver frekvenssamordning mellan Sverige och Danmark. Avtalet ska slutföras under januari 2002, då även en motsvarande process med Norge startas.

I Göteborg bygger Spårvägen för närvarande upp ett TETRA-nät. PTS har givit kort tillståndstid för detta i avvaktan på statens beslut om framtiden för ett gemensamt TETRA-nät i Sverige. Företrädare för Spårvägen har löpande informerats om läget och således är man där väl medvetna om den rådande situationen.

Tillsyn på eget initiativ

PTS ska genom erforderliga initiativ och med ändamålsenliga styrmedel, bland annat genom en effektiv och ändamålsenlig planering av spektrumutnyttjandet, möjliggöra ett effektivt utnyttjande av spektrum för radiokommunikation. Myndigheten ska vidare verka för att enskilda och myndigheter ska erhålla en rimligt störningsfri radiokommunikation. PTS är den enda civila myndigheten som övergripande arbetar med att styra och följa upp hur radiofrekvenserna används, och att lokalisera olika störkällor som kan inverka skadligt på radiokommunikation.

Radiotillsyn har genomförts så att rimligt störningsfri radiokommunikation har kunnat upprätthållas. Ett, sedan år 1994, gällande avtal med operatören Teracom som gällde handläggning av störningar på radio-/TV-mottagningen har sagts upp. Teracom har ålagts att påtagligt förbättra kvaliteten i de till PTS översända anmälningarna om radiostörningsproblem.

Registerkvalitet

Som ett led i att forma kvalitetskriterier för PTS frekvens- och tillståndsregister (FTR) har PTS fastslagit att radiosändares positioneringsangivelse i FTR ska anges med en noggrannhet av 50 meter.

Årets tillsynsinsatser gällande radioanvändningen i Stockholms södra kommuner visar att stora positioneringsavvikelse förekommer jämfört med det upprättade kvalitetskriteriet.

Lokalradio

Kontroll av utfärdat föreläggande gentemot en lokalradio-station i Östergötland visade att stationens radiosändning fortfarande avviker från tillståndskraven. PTS har utfärdat nytt föreläggande med vite.

Kontroll av deviationen på 179 stycken lokal- och närradio-stationer visade att 27 procent (48 stycken) överskred tillåtet gränsvärde.

UMTS

Inför de i januari 2002 planerade kontrollmätningarna av UMTS-operatörernas tillståndskrav har kontakter etablerats med företag som bedömts ha den mätkompetens som krävs.

PLC (Power Line Communication)

PLC, dvs. dataöverföring till hushåll via elnätet, har påbörjats i södra Sverige. PTS har utfört mätningar för att klarlägga i vilken omfattning anläggningarna avger önskade radiosignaler.

Tillsyn efter anmälan

I jämförelse med föregående år har 2001 inneburit en liten sänkning av det totala antalet störningsanmälningar.

Under året har 1 725 störningsanmälningar kommit in, vilket är 102 färre än under år 2000. Handläggningstiden för störningar på samhällsviktiga nät år 2001 har i jämförelse med år 2000 ökat med 1 dag (från 5 till 6 dagar). Orsaken ligger främst i variationer i störningarnas tidsmässiga utträdande och till viss del i enskilda störningars svårighetsgrad.

Handläggningen av störningar i samhällsviktiga radionät har dock alltid påbörjats inom en arbetsdag.

Fram till årsskiftet 2001/2002 uppgår försäljningen av "boxar" till det digitala marknätet till 85 000 stycken. Detta har dock inte inneburit någon märkbar påverkan på antalet störningsanmälningar för analog TV-mottagning.

Radiotillsyn vid speciellt tillfälle

Vid EU-toppmötet i Göteborg befarades att polisens radiokommunikation skulle komma att störas. Farhågorna visade sig vara berättigade och radiotillsynen kunde medverka i lokalisering av radiosändare som utförde otillåten sändning på polisens frekvenser.

Radiofrekvenser med internationell räckvidd

Handläggning av radiofrekvenser med internationell räckvidd, t.ex. kortvågs- och VHF-radio för flyg- och sjöfart, måste ofta ske i samarbete med utländska radiomyndigheter. Därför har ett internationellt, tekniskt samarbete för kontroll och störningsutredning genomförts. Arbetet har utförts med god kvalitet då bara två av de under året avklarade störningsanmälningarna har återanmälts.

Den svenska frekvensplanen

Arbetet med revisionen av den svenska frekvensplanen fortskrider – men har försenats ytterligare bland annat p.g.a. fortsatta resursbrister. I nuläget beräknas den vara färdig i början av år 2002. Behovet av resurser för detta arbete kommer att öka ytterligare i framtiden i och med att kraven på tillgänglig information ökar från bl. a. kommissionen samt att det också finns behov av att översätta den till engelska.

Koordinering av digital-TV

PTS har tidigare fått Regeringens uppdrag att koordinera fyra digitala TV-nät. Koordineringen av dessa är ännu inte helt klar då vissa länder inväntar upprättandet av den enligt Chesteröverenskommelsen beslutade referensdatabasen.

Regeringen beslöt den 15 mars 2001 att utöka PTS uppdrag till att omfatta koordinering av ytterligare två digitala nät. Det nya uppdraget kan komma att ställa krav på utökade resurser för TV-planering. Beslut har tagits inom CEPT och ITU om revision av den s.k. Stockholmsplanen (ST 61) för att underlätta övergången från analog till digital TV. Den första sessionen av den regionala radiokonferensen för DVB-T är tänkt att äga rum år 2004 och den andra sessionen år 2006. Detta arbete kommer att kräva resurser för studieverksamhet och framtagande av svenska krav för omplaneringen.

DAB

Rundradiosändningar med DAB-teknik har pågått i Sverige sedan 1995. Bristen på mottagare m.m har dock lett till att antalet lyssnare är mycket begränsat. En orsak till att det finns få mottagare på marknaden har ansetts vara att de frekvensresurser som har ställts till förfogande är alltför begränsade för att kunna ge de tjänster som lyssnarna kräver. Inom CEPT har man tagit fasta på detta och beslut har fattats om att hålla ett planeringsmöte år 2002 med inriktning på att söka ytterligare frekvensutrymme för DAB. PTS har under första halvåret tagit fram ett förslag till ytterligare utbyggnad av DAB i det s.k. L-bandet (1 452–1 492 MHz). Arbetet med mötesförberedelser kommer att intensifieras under 2:a halvåret 2001.

Sveriges Radio beslöt i december 2001 – som en följd av minskade anslag – att ta en stor del av DAB-nätet ur drift. Antalet DAB-sändare i drift är 18 stycken från den 1 januari 2002 (mot tidigare 100 stycken).

Försvarsmaktens frekvensanvändning

Beredning av beslut om ersättningsfrekvenser för Försvarsmaktens (FM) radiolänksystem, efter FM:s utrymning av de s.k. "UMTS-bandet", har pågått under hela första halvåret. Beslut om tilldelning av frekvensutrymme i bandet 3600–4200 MHz fattades i juli 2001. Ärendet kunde avgöras först efter att länsrätten fattat beslut om frekvenstilldelning för annan radioanvändare.

Inledande arbete om Försvarsmaktens användning i bandet under 400–470 MHz har genomförts under första halvåret 2001. Inriktningen är att en slutlig reglering ska kunna åstadkommas före utgången av juni 2002.

Förändringar för Rikspolisstyrelsen

Rikspolisstyrelsen (RPS) följer nu den nya handläggningsordningen för frekvensfrågor. PTS tilldelar frekvensutrymme efter att ha samrått med RPS.

Verksamhetsgren Post

Verksamhetsmål

Post- och telestyrelsen skall, genom erforderliga initiativ och med ändamålsenliga styrmedel med utgångspunkt från det postpolitiska målet, verka för en väl fungerande postmarknad och för att de uppställda målen för post- och kassaservicen i landet uppnås.

Tillståndsgivning

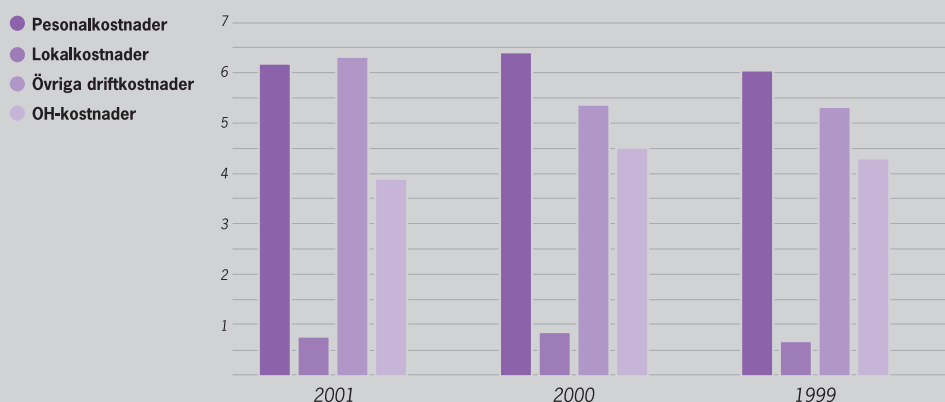
Under året har fem återkallelser och ett förhandsbesked men inga nya tillståndsärenden handlagts.

Tillsyn

PTS har uppfyllt verksamhetsmålet för 2001 och har utövat en effektiv tillsyn över samtliga operatörer med tillstånd.

Myndighetens tillsyn över postoperatörerna utövas dels genom generella åtgärder som omfattar samtliga tillstånds-

Kostnadsutveckling verksamhetsgren Post (Mkr)

havare, dels genom åtgärder som riktas mot enskilda operatörer med tillstånd. De generella åtgärderna består i att tillståndsvillkor ställs upp tillsammans med skriftliga råd och anvisningar för hur verksamheten ska bedrivas för att villkoren ska uppfyllas. Under året har nya tillståndsvillkor för Posten utfärdats.

Exempel på tillsyn som riktar sig till den enskilde postoperatören är granskning av verksamheten, tillståndsprövningen, tillsynsbesök och uppföljning av åtgärder vid avveckling av postverksamhet. Varje tillståndshavare har vid flera tillfällen under året varit föremål för tillsyn i en eller annan form. PTS har på så sätt fått underlag för att bedöma om verksamheten har bedrivits i enlighet med postlagens bestämmelser. Under året har särskild uppmärksamhet ägnats åt utbyggnaden av Postens nya servicenät. Tillsynen har bara i ett fåtal fall föranlett påpekanden från myndighetens sida, och dessa har omgående lett till rättelse.

Obeställbara brev

Totalt för år 2001 uppgick antalet inkomna obeställbara brev till 273 598, vilket innebär att volymen brev var i princip densamma jämfört med närmast föregående års 273 236. De obeställbara breven har handlagts på i genomsnitt 1-2 arbetsdagar.

Verksamhetsgren Utrustning

Verksamhetsmål

Post- och telestyrelsen skall på ett ändamålsenligt sätt verka för att radio- och teleterminalutrustning för användning inom de allmänt tillgängliga telenäten uppfyller ställda krav.

Verksamheten är begränsad till marknadskontroll och övriga uppgifter enligt lagen om radio- och teleterminalutrustning, som i sin tur bygger på R&TTE-direktivet. Testning av utrustning har skett löpande. En stor andel av

utrustningarna fyller inte direktivets krav. Åtgärds paket mot dem som satt felaktig utrustning på marknaden håller på att tas fram.

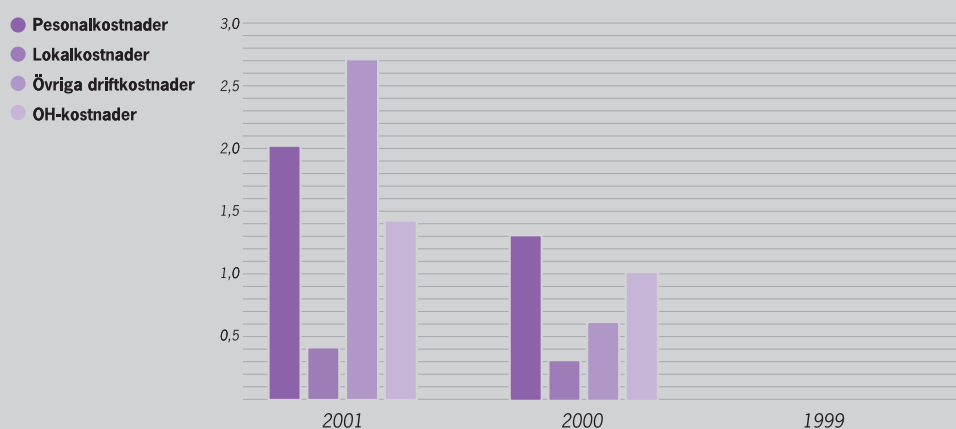
Marknadskontrollen har främst utförts genom kontakter med återförsäljare och butikskedjor samt genom information om R&TTE direktivet och kraven i detta. Information till allmänheten har distribuerats genom butikskedjorna ONOFF, Expert, Clas Ohlson, Teknikmagasinet, Telias butiker samt SKEF:s medlemsbutiker. Inga allvarliga konsekvenser av implementeringen av direktivet har ännu observerats.

Den återkommande förekomsten av GSM-störare på marknaden inger dock viss oro.

Inget tyder ännu på att inte planerad ambitionsnivå och avgiftsuttag är ändamålsenliga. Fortsatt frivillig harmonisering inom EU av såväl ambitionsnivåer som avgifter är dock önskvärd.

Kostnadsutveckling verksamhetsgren Utrustning (Mkr)

Verksamhetsgren Funktionshindrade

Verksamhetsmål

Post- och telestyrelsen skall se till att viktiga tjänster inom post- och teleområdet som funktionshindrades har behov av finns att tillgå.

Post- och telestyrelsen skall se till att de upphandlade tjänsterna håller den kvalitet som avtalats och att detta överensstämmer med vad som efterfrågas.

Under år 2001 har utbudet av tjänster inte förändrats. Verksamheten har utöver tillhandahållande av tjänsterna varit inriktad mot uppföljning av tillgänglighet, kvalitet och kostnader. Förnyad offentlig upphandling av förmedlingstjänst texttelefoni har genomförts.

Följande tjänster är upphandlade och drivs enligt avtal:

1. kostnadsfri nummerupplysningstjänst för personer, som har sådana funktionshinder som gör det mycket svårt eller omöjligt att använda tryckta telefonkataloger
2. förmedlingstjänst för texttelefoni
3. sjukvårdsupplysning för texttelefonianvändare
4. befördran av blindskriftsförsändelser mellan synskadade och från institutioner
5. utsträckt lantbrevbärarservice för äldre och funktionshindrade
6. drift av databasnätet Fruktrådet
7. förmedlingstjänst för bildtelefoni (provisorisk tjänst)
8. försök med förmedlingstjänst för talskadade.

Verksamhetsmålet för 2001 har därmed nåtts. PTS har med upphandling av de ovan beskrivna tjänsterna givit de funktionshindrade möjligheter att förbättra sin kommunikation med omvärlden och få del av IT-utvecklingen.

Upphandling

1. Nummerupplysning

Tjänsten erbjuder kostnadsfri nummerupplysning i fasta nätet till funktionshindrade som har mycket stora svårigheter eller ingen möjlighet alls att använda Telias tryckta telekatalog. Från och med år 1999 är PTS kostnad för tjänsten maximalt 8,75 kr/samtal inklusive start och kopplingsavgifter. Både antalet abonnenter och antal samtal fortsätter att öka jämfört med tidigare år. Kostnadsökningen de senaste åren ger skäl att genomföra en grundlig genomgång av tjänsten.

2. Förmedlingstjänst texttelefoni

Gällande avtal mellan Telia och PTS överfördes under året från Telia till Respons AB. Detta företag bildades av de delar som såldes ut från Telia och som inom Telia tidigare utförde tjänsten. Användningen av tjänsten har minskat, vilket resulterat i lägre kostnader jämfört med tidigare år. En ny offentlig upphandling av tjänsten har genomförts. Respons AB fortsätter som leverantör av tjänsten.

3. Sjukvårdsupplysning för texttelefonianvändare

Tjänsten är upphandlad av SOS-Alarm. Genom ett samarbete med Jämtlands läns landsting kan tjänsten drivas vidare på en kostnadsmässigt fördelaktig nivå.

4. Blindskriftsförsändelser

Tjänsten avser ersättning till Posten för försändelser av blindskrift från bibliotek och institut och delvis även mellan synskadade. Volymen beräknas från SCB:s statistik och från faktureringsunderlag. Antalet försändelser är ca 2,8 miljoner. Tidigare genomfört arbete med kvalitetsförbättring av beräkningsunderlaget har resulterat i en kostnadsreducering med ca 1 mkr.

5. Utsträckt lantbrevbärarservice

Tjänsten avser utsträckt post- och kassaservice till äldre och handikappade i glesbygd. Beräknat antal hushåll som får del av tjänsten är ca 4800, vilket är en kraftig nedgång jämfört med tidigare år. Genomförd upphandling har resulterat i en kostnadsminskning med 12-13 mkr.

6. Drift av databasnätet Fruktrådet

Fruktrådet består av flera databaser som innehåller nyhetsutbud, tidtabeller, föreningsinformation och elektroniska möten för dövblinda. Även information från text-TV finns tillgänglig. Informationen nås från texttelefon eller dator med modem. Databaserna är för en del användare inkörsporten till Internet. För andra är det en lättanvänd IT-funktion, utan vilken de knappast skulle ha kommit i kontakt med informationsteknik över huvud taget. Användandet är lägre än tidigare. Orsaken till detta är att flera av användarna gått över till att använda Internet direkt utan att gå via Fruktrådet.

PTS har av Föreningen Sveriges DövBlinda (FSDB) upphandlat drift av databasen. Kostnaden är oförändrad jämfört med år 2000.

7. Förmedlingstjänst för bildtelefoni

Tjänsten används i första hand av funktionshindrade med teckenspråk som första språk, i regel barndomsdöva. Tjänsten har upphandlats av Örebro Tolkcentral och bedrivs fortfarande som en provisorisk tjänst. Tjänsten samfinansieras mellan PTS och Örebro läns landsting.

8. Förmedlingstjänst för talskadade

Tjänsten innebär stöd till personer som på grund av funktionshinder har svårförståeligt tal och därigenom svårt att genomföra talsamtal. Tjänsten ger tillgång till en förmedlare som finns med under samtalet och kan gå in och repetera

svårförståeligt tal. Tjänsten drivs på prov. Tjänsten är upphandlad av Landstingets Tolkcentral i Stockholm och delfinansieras av Stockholms läns landsting.

Särskilda utredningar

PTS har av Centrum för utvärdering av medicinsk teknologi vid Linköpings universitet upphandlat ett forskningsuppdrag för utveckling av en samhällsekonomisk modell för utvärdering av åtgärder inom post- och telekommunikationsområdet för personer med funktionshinder.

Uppdraget är på tre år och är i allt väsentligt genomfört. Slutrapport lämnas i mars 2002. Till projektet har knutits en referensgrupp med medlemmar från både myndigheter, institutioner och brukarorganisationer. Referensgruppen har haft två möten under året.

PTS har haft regeringens uppdrag att utreda och lämna förslag till utformning av försöksverksamhet för funktionshindrades tillgång till sådana produkter och tjänster inom telekommunikationsområdet som kräver tillgång till hög överföringskapacitet, ”bredband”.

I första hand avser försöken att belysa värdet av bredbandskommunikation i olika tillämpningar för funktionshindrade personer.

Rapporten finns att läsa på www.pts.se (dnr. 00-16571, 29 maj 2001).

Standardiseringsarbete

PTS leder en standardiseringsgrupp, AG 9 inom ITS, inom området telekommunikation och handikapp, med uppgift att öka medvetenheten och kunskapen om funktionshindrades behov av standardisering av teletjänster och terminaler. Gruppen ska se till att handikappaspekterna beaktas i det nationella och internationella standardiseringsarbetet.

Informationstekniska standardiseringen (ITS), håller sekretariat för Arbetsgrupp 9 (AG 9) på uppdrag av PTS. Medlemmarna kommer från industri, handikapporganisa-

tioner och myndigheter. Gruppen har fyra möten per år.

Inom ramen för detta arbete har PTS utrett förutsättningar för ökad tillgänglighet till publika terminaler, t. ex. bankomater och betalterminaler, för personer som p. g. a. funktionshinder har svårt att orientera sig eller hantera sådana terminaler.

Utredningen genomfördes av AU-system och resulterade i intressanta förslag att utnyttja mobiltelefon med Blue Tooth-teknik som kommunikationslänk mellan individ och terminal. Ett seminarium planeras för att informera berörda operatörer och tillverkare av terminaler om utredningens slutsatser.

Samarbete med berörda handikapporganisationer

Samarbete med brukarorganisationer har främst genomförts i samband med utredning Bredband för funktionshindrade och AG 9.

Anslagsutnyttjande m.m.

Den lägre anslagsförbrukningen jämfört med tidigare år beror på: att antalet kundminuter för förmedlingstjänst av texttelefoni har minskat jämfört med tidigare år

Effekten av PTS upphandling av blindskriftsförsändelser och utsträckt lantbrevbärarservice har resulterat i en minskning av kostnaderna med 13,7 mkr.

Kostnadsutvecklingen för kostnadsfri nummerupplysning är oroande och en grundlig genomgång av tjänsten planeras. Jämförelsen i utfall mellan år 2000 och 2001 är dock missvisande genom att utfallet för år 2000 bara omfattade tre kvartal.

PTS bedömning är att inom loppet av några år kommer förmedlingstjänst för bildtelefoni att vara mycket viktig för många funktionshindrade. Tjänsten är ännu inte permanentad och volymtillväxten är fortfarande långsam.

Nya tjänster inom telekommunikationsområdet med krav på hög överföringskapacitet förväntas utvecklas inom de närmaste åren.

Tabell: Anslagsutfall verksamhetsgren Funktionshindre (tkr)

Verksamhetsgren Funktionshindre	Anslagssparande 2000	Omdisponerade anslagsbelopp	Anslag 2001	Tillgängliga medel 2001	Utnyttjat 2001	Återstår 2001
Totalt	26 738	18 738	150 484	158 484	137 348	21 136

Tabell: Anslagsutnyttjande per åtgärd och antalet användare (tkr)

Tjänst	Anslags- utnyttjande 2001 (tkr)	Antal användare 2001	Anslags- utnyttjande 2000 (tkr)	Antal användare 2000	Anslags- utnyttjande 1999 (tkr)	Antal användare 1999
Nummerupplysning	4 608	11 200	2 671	10 800	3 318	9 500
Förmedlingstjänst texttelefoni Vite	59 157	ca 8 000	63 275 - 3 120	ca 8 000	71 151	7 500 8 000
Brist tillgänglighet			- 1 207			
Blindskriftsförsändelser	44 296		45 200		45 100	
Lantbrevbärarservice	23 902	4 800	36 700	7 600	44 200	9 200
Drift av databasnätet Fruktrådet	750	1 000-1 200	750	1 200-1 500	760	1 200-1 500
Förmedlingstjänst för bildtelefoni	1 513	300-400	1 438	300	1 417	240
Förmedlingstjänst för talskadade	689		525		596	
Sjukvårdsupplysning	267		251		395	
Särskilda utredningar	1 159		754		600	
Standardiseringsarbete	0		10		314	
Totalt	136 341		147 247		167 851	

Politikområde Försvar

Målet är att försvarspolitikerna skall bidra till att bevara vårt lands fred och självständighet. Vi skall kunna möta militära hot som direkt berör Sverige. Internationellt skall vi bidra till fred och säkerhet i omvärlden genom gemensamma fredsfrämjande och humanitära insatser, både i och utom Europa. Totalförsvarsresurserna skall kunna användas för följande huvudändamål:

- försvara Sverige mot väpnat angrepp,
- hävda vår territoriella integritet,
- bidra till fred och säkerhet i omvärlden och
- stärka det svenska samhället vid svåra påfrestningar i fred.

Verksamhetsområde det civila försvaret

Målet för verksamhetsområde det civila försvaret är att:

- värna civilbefolkningen, trygga en livsnödvändig försörjning, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp i krig i vår omvärld,
- bidra till fred och säkerhet i omvärlden och
- stärka samhällets förmåga att hantera svåra påfrestningar på samhället i fred.

Bemyndiganderamens utnyttjande 2001-12-31

Av beviljad ram på 290 mkr har 258,7 mkr utnyttjats.

Anslagsutnyttjande

För verksamhetsområdet Postbefordran föreslår PTS att anslagssparandet för anslag 06 B8 återförs som en besparing och inte disponeras av myndigheten.

Anslagssparandet för funktionen Telekommunikationer är hänförligt till:

- prioritetssystemet som blivit senarelagt. Det planeras inledningsvis starta med en försöksverksamhet. Det är bl. a. nödvändigt att ta hänsyn till den tekniska utvecklingen.
- planerade nätåtgärder måste samordnas med pågående bredbandsutbyggnad.
- pågående byggnation av berganläggning i Karlstad har fått ett förskjutet kostnadsutfall jämfört med budget.

Dessa faktorer samt förseningar av beställda nätåtgärder har resulterat i ett stort underutnyttjande av tilldelade anslag under år 2001.

Tabell: Anslagsutnyttjande 2001, verksamhetsgren Totalförsvar (tkr)

Verksamhetsområde	Anslagssparande 2000	Anslag 2001	Omdisponerade anslagsbelopp/ Indragning	Tillgängliga medel 2001	Utnyttjat 2001	Återstår 2001
Post	4 148	0	818	3 330	1 096	2 234
Tele						
- hot i krig	63 566	34 284	-	97 850	65 260	32 590
- hot i fred	37 008	100 000	-	137 008	14 624	122 384
Summa Tele	100 574	134 284	-	234 858	79 884	154 974
Totalt	104 722	134 284	818	238 188	80 980	157 208

Verksamhetsgren funktionen Telekommunikationer m.m.

Verksamhetsmål

Verksamheten inom funktionen Telekommunikationer m.m. skall bedrivas så att totalförsvarets behov av teletjänster under höjd beredskap tillgodoses. Verksamheten skall även bedrivas så att de resurser och den beredskap som skapas också skall kunna utnyttjas under svåra påfrestningar på samhället i fred. Sårbarheten inom funktionen skall minskas genom att åtgärder vidtas bl.a. vad avser väpnat angreppshot. och centralisering av viktiga funktioner i näten.

Post- och telestyrelsen skall, när det gäller svåra fredstida påfrestningar på samhället, vidta åtgärder för att konsekvenserna för samhället minskar vad gäller sårbarheten inom telekommunikationsområdet. Detta skall ske genom att åtgärder vidtas bl.a. vad avser IT-angreppshot och långa elavbrott.

Post- och telestyrelsen skall delta i samarbetet inom ramen för Partnerskap för fred (PFF). Verksamheten skall bedrivas i enlighet med Sveriges individuella partnerskapsprogram med NATO för åren 2000-2001. PTS skall också delta i kontaktgruppen för civila myndigheter verksamma inom det PFF-samarbete som leds av Överstyrelsen för civil beredskap (ÖCB).

Bedömt beredskapsläge 2000-12-31

PTS bedömer att telefunktionens förmåga att motstå väpnat angrepp inte är godtagbar. Förmågan att motstå svåra påfrestningar på samhället i fred är delvis godtagbar.

Åtgärder för att skydda telekommunikationerna

Nedan redovisas vilka åtgärder som har vidtagits under året för att skydda telekommunikationerna mot hot i krigstid, och vilka åtgärder som gjorts för att skydda telekommunikationerna mot allvarliga hot och påfrestningar i fredstid.

Vidtagna åtgärder under 2001

	Effekt i krigstid	Effekt i fredstid
Utbyggnad av fullträffskyddade anläggningar	ja	nej
Nätåtgärder vid etablering av operatörer i anläggningar	ja	ja
Anskaffning av reservkraftaggregat	ja	ja
Informationssäkerhet	ja	ja
Prioritetssystem	ja	ja
Funktionsövning	ja	ja

Gränssättande faktorer för funktionens förmåga

Omfattande och långvariga avbrott i elförsörjningen kan medföra att telekommunikationerna slutar att fungera, och det bedöms vara det allvarligaste hotet mot telefunktionen i fredstid.

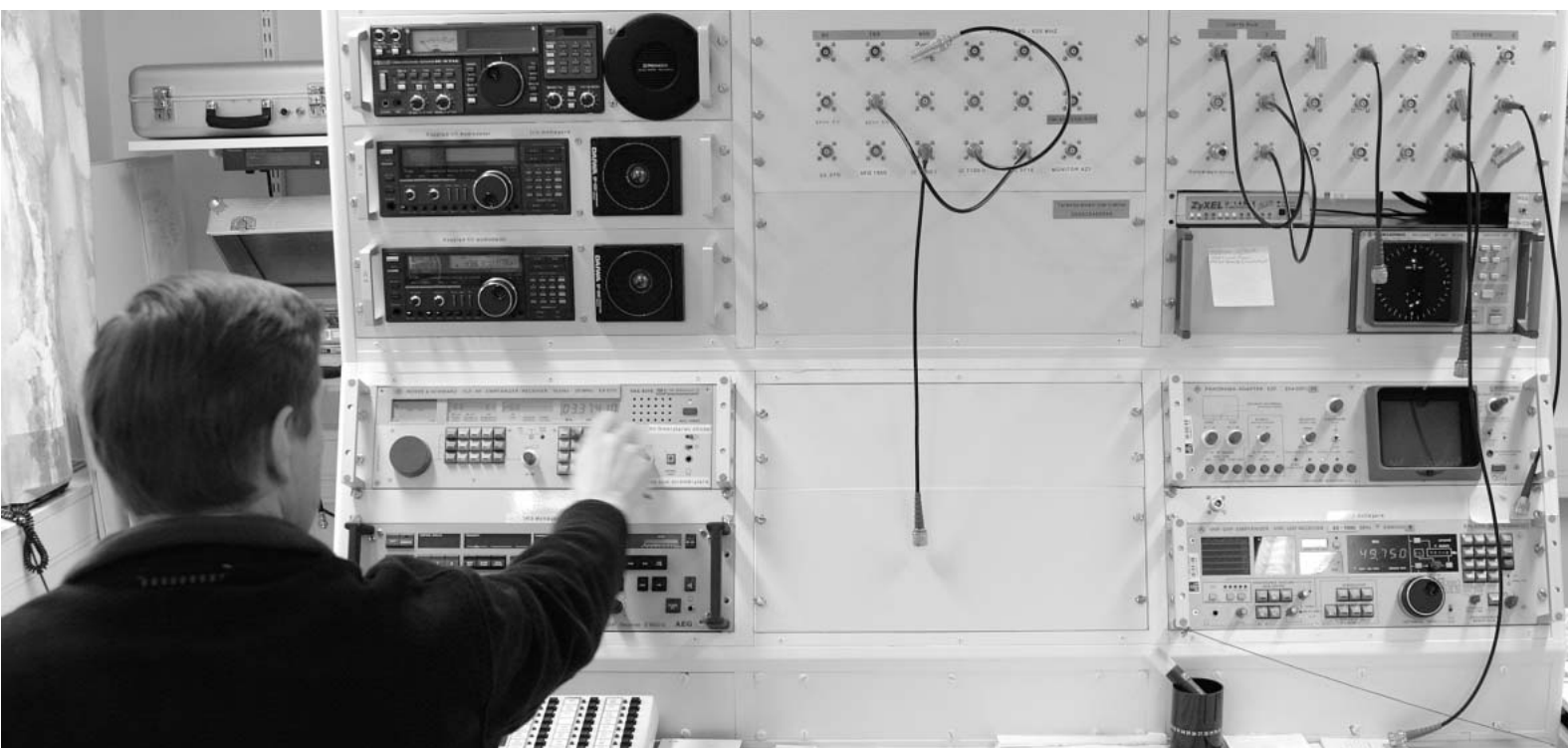
Intrång i viktiga informationssystem och manipulationer av vitala telefunktioner är ett potentiellt mycket allvarligt hot mot teleinfrastrukturen.

Analys av effekten av genomförda åtgärder

I de fullträffskyddade berganläggningarna ges teleoperatörerna möjlighet att installera transmission, växlar och stödsystem i skyddade lokaler. De innehåller också skyddade lokaler för driftledning. Den sista av planerade anläggningar byggs för Telias centrala driftledning i Karlstad och blir färdig i början av år 2002.

Med de nätåtgärder som påbörjats och som kommer att slutföras under de närmaste åren är sårbarheten i transmissionsnäten på väg att minska i storstäderna.

Vid utbyggnad av ny infrastruktur i enlighet med regeringens IT-proposition medverkar PTS till att göra infrastrukturen robust genom att i dialoger med kommuner

och länsstyrelser identifiera nödvändiga åtgärder för att det ska finnas full fysisk redundans mellan kommunhuvudorter. Där andra möjligheter att åstadkomma detta inte finns beställer PTS kompletteringar, så att de nya fysiska näten ges en konsekvent redundans mellan kommunhuvudorter över hela landet. Noderna med hopkopplingsmöjligheter mellan den nya infrastrukturen och andra nät förses med reservkraft och skydd mot attacker med HPM-vapen (High Power Microwave).

Genom PTS försorg anskaffar Statens Provningsinstitut säkrare och uthålligare system för tidgivning till Internet. När åtgärden är slutförd ökar förutsättningarna att tidgivningen till Internet ska kunna fungera säkert, oberoende av funktioner utomlands

PTS har haft regeringens uppdrag att utreda behov av åtgärder för att åstadkomma en säker elförsörjning till telefunktionen. I utredningen dras slutsatsen att enbart en fortsatt anskaffning av reservkraftaggregat inte löser telefunktionens behov av säker elförsörjning. Ett närmare samarbete på flera nivåer mellan företrädare för el och tele krävs för att uthålliga lösningar ska kunna åstadkommas.

Arbetet med abonnentprioritering har fortsatt under året. För mer detaljerad information, se särskild redogörelse nedan.

Funktionsövningar genomförs som en huvudkomponent i planeringen för telefunktionens verksamhet vid svåra påfrestningar på samhället i fred, vid kris och i krig.

En övning har genomförts för att studera ömsesidigt beroende mellan el- och telefunktionen. För första gången samövdades aktörer från båda dessa områden. I övningen deltog Vattenfall, Birka Energi, Sydkraft, Svenska Kraftnät, Telia Mobile, Skanova, Tele2 och Europlan.

Erfarenheterna från övningen var mycket goda och inspirerar till återkommande samövningar mellan företrädare för den tekniska infrastrukturen.

Tabell: Motståndsförmåga för vitala funktioner inom telekommunikationsområdet

Funktion	Svåra påfrestningar i fred	Väpnat angrepp
Skydd av driftledningar	Godtagbar	Ej godtagbar
Elförsörjning	Ej godtagbar	Ej godtagbar
Skydd mot IT-angrepp	Ej godtagbar	Ej godtagbar
Internet, infrastruktur	Ej godtagbar	Ej godtagbar
Prioritet av telefoni	Ej godtagbar	Ej godtagbar
Hopkopplingsmöjlighet mellan nät	Godtagbar	Ej godtagbar
Transmission, nationell infrastruktur	Ej godtagbar	Ej godtagbar

Bedömt beredskapsläge 2001-12-31

PTS bedömer att telefunktionens förmåga att motstå väpnat angrepp inte är godtagbar. Förmågan att motstå svåra påfrestningar på samhället i fred är delvis godtagbar.

I tabellen redovisas PTS bedömning av motståndsförmågan för vitala funktioner inom telekommunikationsområdet.

PFF verksamhet

Under 2001 har PTS vidmakthållit kontaktnätet för verksamheten i PFF men har av resursskäl ej deltagit i några av NATOs ordinarie möten.

Arbetsläge för försöksvis etablering av en nationell incidenthantering för telefunktionen

Fortsatta försök med en sammanhållen funktion för incidenthantering inom telefunktionen har genomförts. Försöken möjliggörs genom en samfinansiering av Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling och PTS. Under året har verksamheten utvecklats och resulterat i fungerande rutiner och struktur för arbetet. Erfarenheter från dessa försök kan bli värdefulla om en nationell funktion för incidenthantering ska etableras.

Arbetsläge för abonnentprioritering

Målet är att samhällsviktiga grupper ska kunna få prioritet i telefoni både i fasta och mobila nät (GSM). Flera nät ska kunna utnyttjas. Prioritetssystemet ska vara i drift redan i fredstid.

Det finns dock flera skäl till försiktighet med ett införande. Det första är problem med prioritet i GSM-näten. För att få prioritet från mobiltelefoner till basstationerna måste en GSM-standard (eMLPP) vara implementerad i mobiltelefoner, basstationer och växlar. Standarden finns ännu inte i några mobiltelefoner och bara i en leverantörs utrustning i näten. Det andra skälet är att datatjänster börjar införas i mobila nät. Bredbandsutbyggnaden leder till ökad användning av Internet och möjligheter att införa IP-telefoni.

Ett prioritetssystem i Sverige måste vara framtidssäkert. Det måste kunna fungera både i kretskopplade nät och i paketförmedlade nät.

PTS avser därför att genomföra ett begränsat försök med nuvarande fast och mobil telefoni. I försöket planeras bara två användargrupper att ingå, och det ska bara omfatta Telias fasta nät och GSM-nät, inom ett geografiskt begränsat område. Försöket har påbörjats under år 2001.

Kostnader m.m.

Tabell: Kostnader verksamhetsområde
Telekommunikationer (tkr)

Åtgärd	2001	2000	1999
Berganläggningar	51 933	44 527	86 710
Nätåtgärder vid etablering av operatörer i anläggningar	4 505	37 438	102 063
Reservkraftaggregat	726	2 125	25 062
Informationssäkerhet	1 531	2 340	948
Prioritetssystem	3 783	133	1 507
Övriga nätåtgärder	17 163	20 534	31 177
Samverkan, övning	193	691	561
Hyror	0	138	227
Drift och underhåll	0	710	1 192
Övrigt	196	170	294
Summa	80 030	108 806	249 741

Anm. Finansieringen av genomförda åtgärder 2001 redovisas under avsnittet för verksamhetsgren Totalförsvaret, Anslagsutnyttjande. PTS skall fr.o.m. 2001 redovisa kostnader för vidtagna åtgärder. Tidigare år har anslags-utnyttjande redovisats varför jämförelsetalen räknats om.

Tabell: Investeringsplan (tkr)

	2001 Utfall	2001 Enl. reglerings- brev	2002 Budget	2003 Beräknat
Fullträffskyddade teleanläggningar	51 934	40 000	10 000	5 000
Nätåtgärder	16 600	42 000	50 000	60 000
Informationssäkerhet och skydd av IT-nät	2 430	30 000	10 000	22 000
Reservkraft	575	10 000	20 000	70 000
Prioritet för samhällsviktiga funktioner	0	70 000	0	20 000
Totalt	71 539	192 000	90 000	177 000

Avvikelsen mellan investeringsplan för 2001 och utfall 2001 beror på:

- senareläggning av införandet av prioritetssystem
- senareläggning av anskaffning av reservkraft med anledning av slutsatser från utredning om säker elförsörjning
- senareläggning av nätåtgärder med hänsyn till den påbörjade bredbandsutbyggnaden

Bemyndiganderamens utnyttjande 2001-12-31

Av beviljad ram på 150 mkr har 42,0 mkr utnyttjats.

Verksamhetsgren funktionen

Postbefordran

Verksamhetsmål

Verksamheten inom funktionen Postbefordran skall bedrivas så att totalförsvarets behov av postal kommunikation skall kunna tillgodoses under höjd beredskap. Verksamheten skall även bedrivas så att de resurser och den beredskap som skapas också skall kunna utnyttjas vid svåra påfrestningar på samhället i fred. Sårbarheten inom funktionen Postbefordran skall minska under verksamhetsåret genom att planerade åtgärder vidtas.

Fältpostorganisationen skall avvecklas.

Beredskapsförmåga 2000-12-31

Funktionens beredskapsförmåga, enligt beredskapsförordningen (1993:242) bedöms vara godtagbar, både förmågan att motstå väpnat angrepp och förmågan att klara svåra påfrestningar på samhället i fred.

Vidtagna åtgärder under 2001

Under året har följande åtgärder vidtagits:

- Övning och utbildning
- Avveckling av fältpost och införande av Post i Fält

Gränssättande faktorer för funktionens förmåga

Betalningstjänsten vid postkontoren är beroende av säkra teleförbindelser och är sårbar för elavbrott.

Postens flyg- och landsvägstransporter är känsliga för störningar.

Bedömt beredskapsläge 2001-12-31

Funktionens beredskapsförmåga enligt beredskapsförordningen (1993:242) vid verksamhetsårets slut bedöms vara godtagbar, både förmågan att motstå väpnat angrepp och förmågan att klara svåra påfrestningar på samhället i fred.

Kostnader m.m.

Tabell: Kostnader verksamhetsområde Postbefordran (tkr)

Åtgärd	2001	2000	1999
Övning och planering	503	0	8
Driftvärn	0	0	8127
Post i fält/Fältpost	592	1 061	3173
Reservkraft	0	0	2500
Avveckling driftvärn	0	2183	0
Avveckling fältpost	0	655	0
Personalavveckling	0	3200	0
Summa	1095	7099	13808

UPPDRAG

Enligt regleringsbrev

Verksamhetsgren Tillgänglighet - IT

Post- och telestyrelsen skall inom ramen för sitt sektorsansvar följa utvecklingen av den tekniska tillgängligheten till Internet. Post och telestyrelsen skall vidare rapportera till regeringen angående möjligheterna att, inom Post- och telestyrelsens sektorsområde, stimulera elektronisk handel och rapportera eventuella hinder för en utveckling i riktning mot en ökad elektronisk handel. Myndigheten skall löpande vid behov rapportera om hinder och möjligheter till regeringen. En samlad generell redovisning med en beskrivning av Internettillgång och Internetmarknaden skall göras i samband med årsredovisningen. *Redovisningen framgår av två rapporter från PTS, diarienummer 01-25818/23.*

Post- och telestyrelsen skall bistå Näringsdepartementet med att lämna underlag för rapportering rörande genomförandet av handlingsplanen för EU:s initiativ eEurope och IT-propositionens handlingsprogram. Post- och telestyrelsen skall vidare redovisa läget för de mål i eEurope som berör Post- och telestyrelsens verksamhetsområde. Uppdraget skall redovisas till regeringen senast den 30 juni 2001. *Uppdraget har redovisats till regeringen.*

Post- och telestyrelsen skall utreda förutsättningarna för myndigheten att informera internetanvändare, t. ex. myndigheter, företag och organisationer, om frågor kring säkerhet, tillgänglighet och tillförlitlighet för Internet i Sverige. I uppdraget ingår att utreda vilken information som bör göras tillgänglig och vilka grupper som behöver information. Uppdraget skall redovisas till regeringen senast den 1 oktober 2001. *Redovisningen framgår av rapport från PTS, diarienummer 01-11616/62.*

Post- och telestyrelsen skall senast den 1 mars 2001 ta fram riktlinjer till länsstyrelser och regionala självstyrelseorgan

för hur dessa, till Post- och telestyrelsen, skall redovisa den pågående utbyggnaden av IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet. *Redovisningen framgår av rapport från PTS, diarienummer 01-08703/23.*

Post- och telestyrelsen skall fortsätta arbetet i den referensgrupp med syfte att följa och övervaka utvecklingen på bredbandsområdet som inrättades under år 2000. Uppdragets fortskridande skall redovisas löpande till regeringen. *Redovisning har gjorts löpande.*

Verksamhetsgren Tillit - IT

Post- och telestyrelsen skall lämna förslag till Näringsdepartementet hur regeringen kan medverka till att ENUM kan genomföras i Sverige. Uppdraget skall redovisas till regeringen senast den 1 april 2001. *Redovisningen framgår av rapport från PTS, diarienummer 01-9734.*

Post- och telestyrelsen skall utreda vilka förändringar av organisatorisk och rättslig karaktär som behöver genomföras för att myndigheten skall kunna verifiera eller vidta

åtgärder för att säkerställa att Internet i Sverige kan drivas oberoende av funktioner utomlands. Vidare skall myndigheten belysa generella frågor kring säkerhet, tillgänglighet och tillförlitlighet för internetinfrastrukturen i Sverige i syfte att öka Internets robusthet under normala förhållanden. Uppdraget skall redovisas till regeringen senast den 1 oktober 2001. *Redovisningen framgår av rapport från PTS, diarienummer 01-26614/23.*

Post- och telestyrelsen skall utreda förutsättningarna för övningar och praktiska prov avseende drift av Internet i Sverige oberoende av funktioner utomlands. Myndigheten skall också lämna förslag på hur sådana övningar och prov kan genomföras. Uppdraget skall redovisas till regeringens senast den 1 oktober 2001. *Redovisningen framgår av rapport från PTS, diarienummer 01-26615/23.*

Post- och telestyrelsen skall göra en översiktlig redovisning av arbetet med funktioner för IT-incidenthantering i svenskt näringsliv, internationella organisationer och länder av intresse. Myndigheten skall i samverkan med

Regeringskansliet (Näringsdepartementet) avgöra vilka länder som skall ingå i redovisningen. Myndigheten skall belysa organisation, ansvarsfördelning och gränsdragning mellan stat och näringsliv. Uppdraget skall redovisas till regeringen senast den 1 mars 2001. *Redovisningen framgår av rapport från PTS, diarienummer 01-8289.*

Post- och telestyrelsen skall utvärdera den verksamhet som bedrivs med stöd av lagen (2000:832) om elektroniska signaturer och finansieringen av denna. Uppdraget skall redovisas senast den 1 juni 2002.

Post- och Telestyrelsen skall inrätta en referensgrupp med uppgift att under verksamhetsåret 2001 bistå Post- och telestyrelsen under dess upptakt som tillsynsmyndighet enligt lagen (2000:832) om kvalificerade elektroniska signaturer. Post- och telestyrelsen skall närmare beskriva referensgruppens uppgift och utifrån denna beskrivning inbjuda lämpliga företrädare att ingå i referensgruppen. Uppdragets fortskridande skall löpande redovisas till regeringen. *Redovisning har gjorts löpande.*

Verksamhetsgren Tele

Post- och telestyrelsen skall, i samråd med andra berörda myndigheter, specifikt följa konsekvenserna av att förordningen (1997:400) om taxor för telefonitjänst mellan fasta nätslutningspunkter upphör att gälla, särskilt vad gäller prisutvecklingen i glesbygden. Om betydande prisdifferenser uppdraget skall detta rapporteras till regeringen med förslag till åtgärd. *Redovisning har gjorts löpande.*

Post- och telestyrelsen skall analysera länsstyrelsernas kartläggning av hur samlokaliseringsfrågan av radiosändare inom GSM-näten i praktiken har lösts. Uppdraget skall redovisas till regeringen senast den 1 december 2001.

Redovisningen framgår av rapport från PTS, diarienummer 01-014816/23.

Från föregående års regleringsbrev

PTS skall tillsammans med SRV, under år 2000 och 2001 förbereda och genomföra riktade informationskampanjer i syfte att minska antalet felringningar och onödiga anrop på 112-numret. En utvärdering av genomförda åtgärder skall redovisas den 1 mars år 2002 i samband med årsredovisningen för år 2001.

En delredovisning av uppdraget lämnades den 1 mars 2001 i samband med årsredovisningen för 2000. Slutredovisning framgår av rapport från PTS, diarienummer 00-014464.

Verksamhetsgren Totalförsvar

Funktionen Telekommunikationer m.m.

Post- och telestyrelsen skall redovisa de åtgärder som myndigheten vidtagit och planerar vidta för att telefunktionen skall

ha tillgång till säker elförsörjning i kris och krig. Post- och telestyrelsen skall därvid också redogöra för villkor för anskaffade reservkraftaggregat och förutsättningarna för att vid behov omfördela de aggregat som teleoperatörer erhållit genom PTS. Uppdraget skall redovisas till regeringen den 1 november 2001. *Redovisningen framgår av rapport från PTS, diarienummer 01-25301/59.*

Post- och telestyrelsen skall biträda Affärsverket svenska kraftnät i det uppdrag som verket erhållit om analys av ömsesidiga beroendeförhållanden mellan el och tele.

Redovisning har gjorts löpande.

Post- och telestyrelsen skall inom funktionen Telekommunikationer m.m. analysera och ge förslag till författningsstöd som erfordras för att säkerställa att telekommunikationerna har förutsättning att fungera i händelse av svår påfrestning på samhället i fred. Uppdraget skall redovisas till regeringen senast den 1 juni 2001. *Redovisningen framgår av rapport från PTS, diarienummer 01-22747/50.*

Övrigt uppdrag

Post- och telestyrelsen skall i årsredovisningen för 2001 redovisa de åtgärder som vidtas för att säkra den långsiktiga kompetensförsörjningen. Av redovisningen skall framgå hur den etniska och kulturella mångfalden beaktas både när det gäller rekrytering och när det gäller tillvaratagande av det mervärde som ökad mångfald kan tillföra verksamheten. *Redovisningen framgår av årsredovisningen för 2001 sidan 25 och 26.*

FINANSIELL REDOVISNING

Resultaträkning

	Not	2001-12-31 tkr	2000-12-31 tkr
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag, förvaltning	1	8 741	10 024
Intäkter av anslag, samhällsåtaganden, totalförsvaret, telegrafväsendet	2, 9	222 911	266 760
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	3	183 196	167 951
Finansiella intäkter	4	1 996	1 871
Summa		416 844	446 606
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-98 497	-85 356
Kostnader för lokaler	6	-20 117	-17 968
Övriga driftkostnader	7	-76 313	-61 129
Finansiella kostnader	8	-519	-494
Kostnader för samhällsåtaganden, totalförsvaret, telegrafväsendet	9	-221 390	-268 569
Avskrivningar och nedskrivningar	10	-4 124	-4 140
Summa		-420 961	-437 657
VERKSAMHETSUTFALL		-4 117	8 950
Uppbördsverksamhet	11		
Intäkter av avgifter som inte disponeras av PTS		100 288	111 156
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamheten		-100 288	-111 156
Saldo		0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	12	-4 117	8 950

Resultaträkning – Avgiftsfinansierad verksamhet

	2001-12-31	2000-12-31
	tkr	tkr
Verksamhetens intäkter		
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	183190	167941
Finansiella intäkter	1889	1745
Summa	185079	169686
Verksamhetens kostnader		
Kostnader för personal	-93315	-79864
Kostnader för lokaler	-19001	-16653
Övriga driftkostnader	-73487	-57686
Finansiella kostnader	-495	-460
Avskrivningar och nedskrivningar	-4034	-3935
Summa	-190332	-158598
VERKSAMHETSUTFALL	-5253	11088
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	-5253	11088

Balansräkning

		2001-12-31	2000-12-31
	Not	tkr	tkr
TILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar	13		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		991	1131
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		9341	9017
Summa materiella anläggningstillgångar		10333	10148
Fordringar			
Kundfordringar	14	10459	1067
Fordringar hos andra myndigheter	15	14470	23605
Övriga fordringar	16	303	103
Summa fordringar		25233	24775
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalade kostnader		26393	24157
Övriga upplupna intäkter		1100	260
Summa periodavgränsningsposter	17	27493	24417
Avräkning med statsverket	18	34098	75875
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	19	17007	5358
Kassa, postgiro och bank		25	25
Summa kassa och bank		17031	5383
SUMMA TILLGÅNGAR		114188	140599
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital	20	890	1974
Balanserad kapitalförändring	21	24232	14199
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	12	-4117	8950
Summa myndighetskapital		21005	25122
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	20	10276	8111
Skulder till andra myndigheter	21	3099	27063
Leverantörsskulder	22	68887	68253
Övriga skulder		2072	1855
Summa skulder m.m.		84334	105282
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader		8848	10195
Summa periodavgränsningsposter	23	8848	10195
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		114188	140599

Anslagsredovisning

REDOVISNING MOT ANSLAG

Anslag	Not	Ingående överför.belopp	Årets tilldelning regleringsbrev	Omdisponerade anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt	Utgifter	Utgående överför. belopp
37:1:1 Ramanslag:								
Post- och telestyrelsen		6 083	11 649	4 634	0	13 098	8 741	4 357
37:2:1 Ramanslag:								
Upphandling av samhällsåtaganden		26 738	150 484	18 738	0	158 484	137 348	21 136
37:5:3 Ramanslag:								
Upphandling av telegramtjänst m.m.		1 250	5 000	1 250	0	5 000	4 583	417
Summa anslag utgiftsområde 22		34 070	167 133	24 621	0	176 582	150 672	25 910
6:10 Ramanslag:								
Funktionen telekommunikationer m.m.								
6:10:1 Åtgärder för att skydda telekommunikationerna mot hot i krigstid		63 566	34 284	0	0	97 850	65 260	32 590
6:10:3 Åtgärder för att skydda telekommunikationerna mot allvarliga hot och påfrestningar i fredstid		37 008	100 000	0	0	137 008	14 624	122 384
6:11 Ramanslag:								
Funktionen postbefordran		4 148	0	0	818	3 330	1 096	2 235
Summa anslag utgiftsområde 6		104 722	134 284	0	818	238 188	80 980	157 208
SUMMA ANSLAG		138 792	301 417	24 621	818	414 770	231 652	183 118

REDOVISNING MOT INKOMSTITTLAR

Nomenklatur	Benämning	Not	Beräknat i regleringsbrev	Utfall inkomst
2554	Avgifter för telekommunikation		100 000	100 000
2811	Övriga inkomster av statens verksamhet	26	0	288
	SUMMA		100 000	100 288

REDOVISNING AV BESTÄLLNINGSBEMYNDIGANDEN

Nomenklatur	Benämning	Not	Bemyndigande i regleringsbrev	Ingående åtaganden	Nya åtaganden under året	Infriade åtaganden	Utestående åtaganden
NÄRINGSDEPARTEMENTET							
Utgiftsområde 22 Kommunikationer							
37:2:1	Ramanslag:	27					
	Upphandling av samhällsåtaganden m.m.		290 000	169 223	219 368	129 864	258 727
	Summa bemyndigande utgiftsområde 22		290 000	169 223	219 368	129 864	258 727
FÖRSVARSDPARTEMENTET							
Utgiftsområde 6 Totalförsvaret							
6:10	Ramanslag:	28					
	Funktionen telekommunikationer		150 000	62 853	61 300	82 104	42 049
	Summa bemyndigande utgiftsområde 6		150 000	62 853	61 300	82 104	42 049
	SUMMA BEMYNDIGANDEN		440 000	232 076	280 668	211 968	300 776

ÅTERRAPPORTERING AV FINANSIELLT VILLKOR

Nomenklatur	Benämning	Not	Högsta belopp i regleringsbrev	Upphandlade utredningar
Redovisning av upphandling av särskilda utredningar efter behovsprövning				
NÄRINGSDEPARTEMENTET				
Utgiftsområde 22 Kommunikationer				
37:2:1	Ramanslag:			
	Upphandling av samhällsåtaganden		1 500	1 251
	Summa utgiftsområde 22		1 500	1 251

Finansieringsanalys

		2001-12-31	2000-12-31
	Not	tkr	tkr

DRIFT –Förvaltning

Kostnader	29	-195 210	-164 948
Finansiering av drift –förvaltning			
Intäkter av anslag		8 741	10 024
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	30	183 196	167 947
Övriga intäkter		1 996	1 871
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		193 933	179 842
Ökning av kortfristiga fordringar		-3 534	24 126
Ökning av kortfristiga skulder		23 638	-17 239
Återbetalning av kapitalförändring		0	-10 939
Kassaflöde från förvaltning		18 828	10 842

DRIFT –Samhällsättaganden

Kostnader		-221 390	-268 569
Finansiering av drift –samhällsättagande			
Intäkter av anslag		222 911	266 760
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		222 911	266 760
Minskning av kortfristiga skulder		-48 298	-80 181
Kassaflöde till samhällsättaganden		-46 778	-81 989
Summa kassaflöde till drift		-27 950	-71 147

INVESTERINGAR

Investeringar i materiella tillgångar		-4 545	-4 124
Summa investeringar		-4 545	-4 124
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		5 178	3 242
Amorteringar		-3 013	-3 429
Försäljning av anläggningstillgångar		0	17
Summa medel för finansiering av investeringar		2 165	-170
Ökning av kortfristiga skulder		200	29
Kassaflöde till investeringsverksamhet		-2 180	-4 264

UPPBÖRDSVERKSAMHET

Intäkter av avgifter m m samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten		100 288	111 156
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		0	1 410
Inbetalningar i uppbördsverksamheten		100 288	112 566
Medel som tillförts statsbudgeten fr.uppbördsverks.		-100 288	-111 156
Kassaflöde till uppbördsverksamhet		0	1 410

FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL

-30 130   -74 001

Specifikation av förändring av likvida medel

	2001-12-31	2000-12-31
	tkr	tkr
Likvida medel vid periodens början	81 259	155 260
Minskning av kassa och postgiro	-1	-33
Ökning av Behållning räntekonto, RGK	11 649	-52 117
Minskning av fordran på statsverket	-41 790	-21 851
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	-30 141	-74 001
Likvida medel vid årets slut	51 117	81 259

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Kommentarer till noter

Belopp anges i tkr om inte annat framgår. Belopp som anges i parantes avser föregående år.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Post- och telestyrelsen (PTS) följer god redovisningssed enligt ESV:s föreskrifter till 2 kapitlet 7§ FÅB respektive allmänna råd till 6§ förordning (2000:606) om myndigheters bokföring.

Avvikelse från allmänna råd: PTS har valt att avvika från uppställningsform för resultaträkning och finansieringsanalys avseende samhälls-åtaganden och totalförsvaret för att tydligare redovisa denna verksamhet.

Resultaträkning avgiftsfinansierad verksamhet

För att tydliggöra den del av verksamheten som finansieras med avgifter så har PTS även upprättat en resultaträkning som bara omfattar denna verksamhet.

Värdering av materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar avser tillgångar med ett anskaffningsvärde på minst 10 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre. Avskrivning sker linjärt över den bedömda ekonomiska livslängden. Följande avskrivningstider tillämpas:

Förbättringsutgifter på annans fastighet avseende master och mastfundament	25 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet, övrigt	10 år
Maskiner, instrument och inventarier	10 år
Fordon, transportmedel	5 år
Datorer och kommunikationsutrustning	3 år

Under år 2001 har principerna för redovisning av förbättringsutgifter ändrats. Tidigare år har samtliga förbättringsutgifter redovisats med en ekonomisk livslängd på 25 år.

Redovisning av berganläggningar

PTS ansvarar för upphandling av fasta anläggningar som uppförs för att tillgodose totalförsvarets behov av telekommunikationer m. m. Leverantörsfakturer avseende detta kostnadsförs löpande och avräknas mot anslag. Sidoordnat förs en särredovisning för varje enskilt projekt/bergrum. Ackumulerad nedskrivning bedöms uppgå till ackumulerat anskaffningsvärde och tillgångarna värderas till noll (0) kronor. De redovisas därmed inte på egen rad i balansräkningen.

Budgetåret 2001 (tkr):

	Ack .	Ack.
	Anskaffn.värde	Avskrivningar
Karlstad ¹⁾	90085	90085
¹⁾ Pågående		

Periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningspost bokförs belopp överstigande 10 tkr.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har värderats till det belopp de beräknas inflyta. Fordringar äldre än 6 månader tas upp som befarade kundförluster. Skulder i utländsk valuta har värderats till kursen vid balansdagen.

Beställningsbemyndiganden

Utestående förpliktelser avser förpliktelser som kommer att finansieras med anslagsmedel som tilldelas efter budgetåret 2001, i enlighet med regleringsbrevet. Nya och infriade förpliktelser under perioden redovisas brutto, dvs inkluderar förpliktelser som både ingåtts och infriats under budgetåret.

Tilläggsupplysningar

Utgående överföringsbelopp, anslag 37:2

PTS beräknas behöva disponera hela anslagssparandet under de kommande åren om anslaget ligger kvar på nuvarande nivå beroende bland annat på att kostnaderna för vissa tjänster är volymbaserade och därmed rörliga, vilket kan medföra högre kostnader än beräknat.

Utgående överföringsbelopp, anslag 6:10

Anslagssparandet för 6:10:1 återförs till regeringens disposition. Anslagssparandet för 6:10:3 föreslås disponeras enligt följande: Införandet av datakommunikation i mobila telenät samt den snabba utvecklingen av Internet gör att det planerade prioritetssystemet även bör omfatta prioritet i datanät. Planering och etablering av de nya näten har dock kraftigt försenats. PTS föreslår att myndigheten för innevarande år disponerar 50 mkr av anslagssparandet och att det av regeringen anvisade beloppet i regleringsbrevet för 2002 sänks med 50 mkr. Samt att myndigheten för kommande år får disponera resterande anslagssparande för ovanstående åtgärder.

Utgående överföringsbelopp, anslag 6:11

Anslagssparandet återförs till regeringens disposition.

Notförteckning

Noter till resultaträkningen

1) Intäkter av anslag förvaltning

Intäkter av anslag förvaltning avser samhällsåtaganden, totalförsvaret och del av Tillit-IT, 37:1. Föregående år finansierades även del av verksamhetsgrens utrustning via detta anslag.

2) Intäkter av anslag, samhällsåtaganden, totalförsvaret, telegramtjänster

Upphandling av samhällsåtaganden 37:2, Upphandling av Telegramtjänster 37:5, Funktionen Telekommunikationer m.m. 6:10 och Funktionen postbefordran 6:11. Se även not 9.

3) Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2001-12-31	2000-12-31
Offentligrättsliga avgifter	182 101	167 163
Försäljning enl. 4 och 15 §§ Avgiftsförordningen	138	228
Fakturerade kostnader	50	63
Twinning	907	493
Realisationsvinst, försäljning anläggningstillgångar	0	4
Summa	183 196	167 951

Ökningen gentemot föregående år beror främst på ökade volymer och på att avgifterna höjts. Föregående år redovisades Twinning som fakturerad kostnad i år särredovisas den på egen rad, justering av föregående års jämförelsetal har gjorts.

4) Finansiella intäkter

	2001-12-31	2000-12-31
Ränteintäkter, räntekonto	1 829	1 773
Övriga ränteintäkter	14	16
Övriga finansiella intäkter	153	82
Summa	1 996	1 871

Ökningen av övriga finansiella intäkter (71 tkr) beror främst på ett samarbetsavtal med SAS där pengarna för de anställdas bonusprogram betalas till myndigheten.

5) Kostnader för personal

Kostnader har ökat med 15 % (13 414 tkr), dels beroende på löneökningar på ca 4,4 % och höjning av premien för avtalsförsäkringar med ca 1,9 %, dels beroende på ökat antal anställda i enlighet med PTS verksamhetsplan. Lönekostnader exkl. avgifter uppgår till 60 781 tkr (53 966 tkr).

6) Kostnader för lokaler

Kostnader för lokaler har ökat med 12 % (2 149 tkr), p.g.a. utökad verksamhet i enlighet med PTS verksamhetsplanering.

7) Övriga driftkostnader

	2001-12-31	2000-12-31
Konsultkostnader och övriga främmande tjänster	30 384	21 111
Internationella medlemsavg.	20 342	18 459
Information och PR	2 732	1 931
Resekostnader	7 966	7 180
Telefon, post och kommunikation	4 191	3 673
Övriga driftkostnader	10 698	8 775
Summa	76 313	61 129

Ökningen av övriga driftkostnader med 25 % (15 184 tkr) kan i allt väsentligt förklaras av höga kostnader för konsultinsatser i samband med utgivandet av tillstånd för fast yttäckande radioaccess och för konsultinsatser i samband med överklagande av UMTS licenser. Övriga ökningsberor på utökad verksamhet och förändrade valutakurser.

8) Finansiella kostnader

	2001-12-31	2000-12-31
Räntekostnader, lån RGK	459	412
Övriga räntekostnader	47	34
Övriga finansiella kostnader	13	48
Summa	519	494

9) Kostnader för samhällsåtaganden, totalförsvaret, telegraf-tjänster

Kostnader för samhällsåtaganden och totalförsvaret har minskat med 47 178 tkr jämfört med tidigare år vilket är i enlighet med PTS träffade avtal.

10) Avskrivningar och nedskrivningar

Under året har redovisningsprincipen för redovisning av förbättringsutgifter på annans fastighet förändrats så att dessa nu har en ekonomisk livslängd på 10 år, med undantag för master och mastfundament. Dessutom har en omklassificering skett av vissa anläggningar från förbättringsutgift annans fastighet till maskiner/inventarier och instrument.

11) Uppbördsverksamhet

Förändringen gentemot föregående år beror främst på att det föregående år ingick 10 939 tkr som enligt regeringsbeslut N2000/10787/ITFoU förts från myndighetens kapital till inkomsttitel.

12) Årets kapitalförändring

	2001-12-31	2000-12-31
Avg. finansierad verksamhet	-5 253	11 088
Periodiseringar	1 136	-2 138
Summa	-4 117	8 950

Kapitalförändringen för den avgiftsfinansierade verksamheten är i enlighet med PTS verksamhetsplan.

Noter till balansräkningen

13) Materiella anläggningstillgångar

Verksamhetens totala avskrivningar för perioden omfattar både invärderade och lånefinansierade materiella anläggningstillgångar.

	Förbättrings- utgifter	Maskiner, instrument	Fordon	Dator- utrustning	Totalt
IB anskaffningsvärde	1 563	43 201	1 834	24 869	71 467
Årets anskaffning	251	2 133	37	2 124	4 545
Avgår: anskaffningsvärde utranterat	-416				-416
Avgår: anskaffningsvärde försäljning					
UB anskaffningsvärde	1 329	45 403	1 871	26 993	75 596
IB ackumulerad avskrivning	432	38 719	1 104	21 064	61 319
Årets avskrivning	89	1 406	202	2 426	4 123
Avgår: avskrivningar utranterat	-179				-179
Avgår: avskrivningar försäljning					
UB ackumulerad avskrivning	338	40 129	1 306	23 490	65 263
Bokfört värde	991	5 274	565	3 503	10 333

Bokfört värde maskiner, inventarier, installationer m. m. uppgår till 9 341 tkr.

14) Kundfordringar

Ökningen av kundfordringar beror främst på att en faktura på 9 064 tkr med förfallodag 2001-12-31 är obetald i bokslutet. Osäkra kundfordringar uppgår till 1 307 tkr (671 tkr).

15) Fordringar hos andra myndigheter

Posten består till största delen, 13 916 tkr (23 125 tkr), av fordran avseende mervärdesskatt.

16) Övriga fordringar

Uppbördsfordringar (fordringar gällande offentligrättsliga avgifter t. o. m. 1999) avseende slutförda konkurser, företag som upphört, utvandrade privatpersoner m.m. har kostnadsförts som konstaterade förluster, totalt 14 tkr (91 tkr). Osäkra uppbördsfordringar uppgår till 884 tkr (914 tkr).

17) Periodavgränsningsposter

Förutbetalda kostnader	2001-12-31	2000-12-31
Internationella medlemsavg.	20 527	19 087
Förutbetalda nyttjanderätter	4 896	4 328
Övriga förutbetalda kostnader	970	742
Summa	26 393	24 157

Övriga upplupna intäkter	2001-12-31	2000-12-31
Upplupna uppbörder	0	0
Övriga upplupna intäkter	1 100	260
Summa	1 100	260

Ökningen av övriga upplupna intäkter beror främst på periodisering av slutlig premie avseende statens avtalspensioner.

18) Avräkning med statsverket

	2001-12-31	2000-12-31
Ingående balans	75 875	97 726
Avräknat mot statsbudgeten		
Inkomsttitel 2554	-100 000	-100 000
Inkomsttitel 2811	-288	-11 156
<i>Summa inkomsttitlar</i>	<i>-100 288</i>	<i>-111 156</i>
Anslag 37:1	8 741	10 024
Anslag 37:2	137 348	147 246
Anslag 37:5	4 583	3 750
Anslag 6:10:1	79 884	108 665
Anslag 6:11	1 096	7 099
<i>Summa anslag</i>	<i>231 652</i>	<i>276 784</i>
Avr. mot statsbudgeten totalt	131 364	165 628

Avräknat mot statsverkets checkräkning

Anslagsmedel som tillförs		
Räntekonto	-10 231	22 142
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel	0	10 939
Uppbördsmedel m.m.	153 910	233 122
Transfereringar m.m.	-316 820	-453 682
Avräknat mot statsverkets checkräkning totalt	-173 141	-187 479
Årets avräkning mot statsverket	-41 778	-21 851
Utgående balans	34 098	75 875

19) Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

	2001-12-31	2000-12-31
Anslagssparande	4 357	6 083
Resultat avgiftsverksamhet	5 835	11 088
- Kortfristiga fordringar	-39 621	-29 988
+ Kortfristiga skulder	46 436	18 175
Summa	17 007	5 358

Saldots förändring jämfört med föregående år förklaras främst av ett minskat anslagssparande (-1 700 tkr), ökade kortfristiga fordringar (-9 600 tkr), ökade kortfristiga skulder (+28 200 tkr) samt avgiftsverksamhetens resultat 2001 (-5 200 tkr).

Kortsiktigt likviditetsbehov (30 dagar) uppgår till ca. 25 629 tkr. Beviljad kredit på räntekontot uppgår till 37 000 tkr.

20) Statskapital

	2001-12-31	2000-12-31
Ingående balans	1 974	3 760
Föregående års avskrivningar på invärderade anläggningar	-1 084	-1 786
Utgående balans	890	1 974

21) Balanserad kapitalförändring

	2001-12-31	2000-12-31
Ingående balans	14 199	30 875
Föreg. års kapitalförändring	8 949	-7 523
Fört mot statskapital	1 084	1 786
Fört mot inkomsttitel	0	-10 939
Utgående balans	24 232	14 199

Den balanserade kapitalförändringen utgörs av balanserat resultat från budgetåret 1992/93, 15 619 tkr, ackumulerat resultat avgiftsfinansierad verksamhet 11 088 tkr och periodiseringsdifferenser -2 475 tkr.

22) Lån i Riksgäldskontoret

	2001-12-31	2000-12-31
Ingående balans	8 111	8 298
Nyupptagna lån	5 178	3 242
Årets amortering	-3 013	-3 429
Utgående balans	10 276	8 111

Att lån i Riksgäldskontoret har ökat mer än anläggningstillgångarna under året, beror på att stora investeringar gjordes i december 2000 och att lån inte tagits upp för dessa förrän innevarande år.

Beviljad låneram uppgår till 20 000 tkr.

23) Skulder till andra myndigheter

Av beloppet utgör 300 tkr (24 528 tkr) skulder avseende samhälls-åtaganden och totalförsvaret. Förändringen beror främst på att en skuld till Svenska Kraftnät på 24 447 tkr ingick i beloppet föregående år och att motsvarande skuld ej föreligger i år.

24) Leverantörsskulder

Av beloppet utgör 38 084 tkr (61 468 tkr) leverantörsskulder avseende samhälls-åtaganden och totalförsvaret. Förändringen gentemot föregående beror främst på att en skuld till Telia på 28 288 ingick i beloppet föregående år och att motsvarande skuld ej föreligger i år.

25) Periodavgränsningsposter

	2001-12-31	2000-12-31
Upplupna kostnader		
Samhälls-åtaganden	536	1 222
Upplupna löneskulder	8 136	7 302
Övriga upplupna kostnader	176	1 672
Summa	8 848	10 195

Minskningen av upplupna kostnader förklaras främst av att kostnader för samhälls-åtagande som periodiserades föregående år, i år har hunnit bokföras före brytdagen.

Förändringen av övriga upplupna kostnader beror på att föregående år ingick upplupna kostnader för marknadskontroll med 450 tkr.

Noter till anslagsredovisningen

26) Inkomsttitel 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet

Pengar i obeställbara brev 288 tkr (217 tkr) som vid förvaringstidens utgång tillfallit staten.

27) Utgiftsområde 22 anslag 37:2

Utestående åtagandenas fördelning per år	
2002	74 359
2003	65 000
2004	50 000

28) Beställningsbemyndigande, Utgiftsområde 6, Anslag 6:10

Utestående åtagandenas fördelning per år	
2002	40 399
2003	1 650

Noter till finansieringsanalysen

29) Kostnader

	2001-12-31	2000-12-31
Kostnader enligt RR	420 961	437 657
Avskrivningar	-4 124	-4 140
Kostnader samhälls-åtagande	-221 390	-268 569
Reafluster	-237	0
Summa	195 210	164 948

30) Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2001-12-31	2000-12-31
Intäkter av avgifter och ersättningar enligt RR	183 196	167 951
Reavinster	0	-4
Summa	183 196	167 947

SAMMANSTÄLLNING AV VÄSENTLIGA UPPGIFTER

Belopp i tkr	2001	2000	1999	1998	1997
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad i regleringsbrev	20 000	20 000	16 000	15 000	17 000
Utnyttjad	10 276	8 111	8 298	7 604	9 560
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret					
Beviljad i regleringsbrev	37 000	37 000	14 739	15 692	16 134
Utnyttjad	—	—	—	—	—
Räntekonto					
Ränteintäkter	1 829	1 773	1 929	2 222	1 163
Räntekostnader	—	—	—	—	—
Avgiftsinkomster inkomsttitel 2457					
Budget i regleringsbrev	—	—	128 400	121 000	137 000
Utfall	—	—	120 521	117 728	126 437
Avgiftsinkomster inkomsttitel 2554					
Budget i regleringsbrev	100 000	100 000	100 000	100 000	20 000
Utfall	100 000	100 000	100 000	100 021	20 000
Avgiftsinkomster inkomsttitel 2811					
Budget i regleringsbrev	0	0	—	—	—
Utfall	288	11 156	—	—	—
Anslagskredit, UO 22,37:1:1					
Beviljad i regleringsbrev	341	336	4 422	4 708	4 840
Utnyttjad	—	—	—	—	—
Anslagskredit, UO 6,6:10					
Beviljad i regleringsbrev	5 970	5 850	5 928	5 985	—
Utnyttjad	—	—	—	—	—
Utgående reservation äldreanslag D2					
Totalförsvär, tele	—	—	—	—	73 786
Totalförsvär, post	—	—	—	—	16 357
Handikapp, tele	—	—	—	—	6 670
Handikapp, blindskrift	—	—	—	—	3 294
Handikapp, blindskriftsförsändelser	—	—	—	—	—
Handikappservice	—	—	—	—	—
<i>Totalt utgående reservation</i>	—	—	—	—	100 107
Intecknade framtida åtaganden	—	—	—	—	100 107
Anslagssparande, UO 22,37:1:1					
Förvaltningsutgifter	4 357	6 083	34 749	49 072	26 968
Intecknade framtida åtaganden	884	—	—	—	—
Återföring föregående års anslagssparande	-4 634	-29 848	0	-26 968	-47 241

Belopp i tkr	2001	2000	1999	1998	1997
Anslagssparande, UO 22,37:2					
Särskilda samhällsåtaganden	21 136	26 738	54 677	75 228	68 535
Intecknade framtida åtaganden	130	962	16 100	21 626	68 535
Anslagssparande, UO 22,37:5:3					
Telegramtjänster	417	1 250	—	—	—
Intecknade framtida åtaganden	0	0	—	—	—
Anslagssparande, UO 6,6:10					
Funktionen Telekommunikationer					
-åtgärder mot hot i krigstid	32 590	63 566	14 239	66 469	18 774
-åtgärder mot allvarliga hot i fred	122 384	37 008	0	30 015	30 015
Intecknade framtida åtaganden	13 000	24 324	14 239	66 469	18 774
Anslagssparande, UO 6,6:11					
Funktionen Postbefordran	2 235	4 148	1 547	9 116	407
Intecknade framtida åtaganden	0	0	0	0	407
Beställningsbemyndiganden UO 22, 37:2					
Tilldelat i regleringsbrev	290 000	250 000	200 000	230 000	—
Utfall	258 727	169 223	147 414	230 000	—
Beställningsbemyndiganden UO 6, 6:10					
Tilldelat i regleringsbrev	150 000	150 000	130 000	375 000	200 000
Utfall	42 049	62 853	89 155	302 563	14 823
Beställningsbemyndiganden UO 6, 6:11					
Tilldelat i regleringsbrev	0	0	2 000	27 000	22 000
Utfall	—	—	—	—	16 500
Medeltal under året					
Årsarbetskrafter	168	160	143	146	148
Anställda	186	167	158	151	156
Driftkostnad *)					
per årsarbetskraft	1 160	1 028	1 150	902	879
*)Som driftkostnad definieras förvaltningskostnader exkl.avskrivningar.					
Statskapital utan avkastningskrav					
Statskapital IB	1 974	3 760	6 123	8 789	14 018
Föregående års avskrivning invärderade tillg.	-1 084	-1 786	-2 363	-2 665	-4 584
Korrigerig m.a.a.avstämning mot anl.register	—	—	—	—	-645
Statskapital UB	890	1 974	3 760	6 123	8 789
Balanserad kapitalförändring					
Balanserad kapitalförändring IB	14 199	30 875	12 801	2 005	-6 666
Föregående års kapitalförändring enl.resultaträkn.	8 949	-7 523	15 711	8 131	3 442
Föregående års avskrivning invärderade tillgångar	1 084	1 786	2 363	2 665	0
Återbetalning enligt reg.bes N2000/10787/ITFoU	—	-10 939	—	—	—
Korrigerig m.a.a.avstämning mot anl.register	—	—	—	—	645
Balanserad kapitalförändring UB	24 232	14 199	30 875	12 801	-2 579

Uppgifter om styrelsen enligt 2 § FÅB

Ersättningar m.m. för ledamöter i Post- och Telestyrelsens styrelse år 2001, kr

Lön/Arvode och skattepliktiga ersättningar

Billinger, Nils Gunnar	Generaldirektör	842 502
Wallström, Carl-Erik	Ordförande	40 075
Westerberg, Per	Vice ordförande	20 360
Green, Monica (fr. o. m. 1/9)	Ledamot	10 002
Karlstrand, Hans	Ledamot	20 150
Körner, Ulf	Ledamot	25 201
Lander, Jarl (t. o. m. 31/8)	Ledamot	10 081
Lindh, Susanne	Ledamot	20 075
Lundquist, Ulla	Ledamot	20 075
Nyman, Ingalill (t. o. m. 4/10)	Ledamot	15 239
Rönmark, Marie-Louise	Ledamot	20 075

ORDLISTA

ADSL	Asymmetric Digital Subscriber Line
AG9	Arbetsgrupp 9
AIS	Automatisk Identifierings- och övervakningssystem för Sjötrafik
CCPC	Civil Communications Planning Committee
CENELEC	Comité Européen de Normalisation Electrotechnique
CEPT	European Conference of Postal and Telecommunications Administrations
CERP	European Conference of Postal Regulators
CISPR	Comité International Spécial des perturbations radioélectriques
CPG	Conference Preparatory Group
CTR21	Common Technical Regulation 21
DAB	Digital Audio Broadcasting
DCS1800	Digital Cellular System 1800
DSI	Detailed Spectrum Investigation
DVB-T	Digital Video Broadcast - Terrestrial
eEurope	Ett EU-initiativ som går ut på att göra informationssamhället tillgängligt för alla medborgare
EESSI	European Electronic Signature Standardisation Initiative
EMC	Electro Magnetic Compatibility
EMF	Electro Magnetic Fields
eMLPP	Enhanced Multi-Level Precedence and Pre-emption Service
ENUM adresser	Teknisk specifikation för funktion som översätter telefonnummer till Internetbaserade adresser
ERC	European Radiocommunications Committee
ERO	European Radiocommunications Office
ETO	European Telecommunications Office
ETSI	European Telecommunications Standards Institute
EWIS	European Warning and Information System
FM	Frequency Management
FSDB	Föreningen Sveriges DövBlinda
FWA	Fixed Wireless Access
GAC	Mellanstatliga rådgivande kommittén till ICANN
GATS	General Agreement on Trade in Services
GMDSS	Global Maritime Distress and Safety System
GPRS	General Packet Radio Service
GSM	Global System for Mobile communication
HIPERLAN	High Performance Radio Local Area Networks
HPM	High Power Microwave
ICANN	Internet Corporation for Assigned Names and Numbers
IETF	Internet Engineering Task Force
IMO	International Maritime Organisation
IMT-2000	International Mobile Telecommunication - 2000
IP	Internet Protocol
IRG	Independent Regulatory Group
ITU	International Telecommunication Union
ITU-R	International Telecommunication Union Radiocommunication Sector
ITS	Informationstekniska standardiseringen
KKV	Konkurrensverket
KoV	Konsumentverket
LAN	Local Area Network

LLUB	Local Loop Unbundling
LRIC	Long-Run Incremental Cost Method
MSS	Mobile Satellite System
NFTH	Nordiskt Forum för Telematik och Handikapp
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
ONP	Open Network Provision
PLC	Power line communication
PT22	Project Team 22
PFF	Partnerskap för fred
Roaming	En användare kan koppla upp ett mobilsamtal genom en annan operatörs nät utan att ha abonnemang hos den operatören
RR	Radio Regulatory
R&TTE	Radio & Telecommunications Terminal Equipment
SCB	Statistiska Centralbyrån
SDR	Software Defined Radio
SE	Spectrum Engineering
SIKA	Statens Institut för Kommunikationsanalys
SKEF	Sveriges Elektronikföretagarförening
SMP	Significant market power
SvAAB	Svensk Adressändring AB
SWEDAC	Swedish Board for Accreditation and Conformity Assessment (Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll)
TCAM	Telecommunication Conformity Assessment and Market Surveillance Committee
TETRA	Terrestrial Trunked Radio (teknologi för sluten mobilradiokommunikation)
TTE	Telecommunications Terminal Equipment
UMTS	Universal Mobile Telecommunications System
UPU	Universal Postal Union
UWB	Ultra WideBand
WLAN	Wireless Local Area Network
WRC	World Radiocommunication Conference
WTSA	World Telecommunications Standardisation Assembly
xDSL	Ett samlingsnamn för olika DSL-tekniker; DSL = Digital Subscriber Line

Post- och telestyrelsen

Huvudkontoret
Box 5398
102 49 STOCKHOLM
Tel: 08-678 55 00
Fax: 08-678 55 05

Radiotillsyn Luleå
Storgatan 30
972 32 LULEÅ
Tel: 0920-26 46 00
Fax: 0920-22 59 50

Radiotillsyn Stockholm
Bogårdsvägen 45 A
128 62 SKÖNDAL
Tel: 08-683 62 00
Fax: 08-683 62 90

Radiotillsyn Malmö
Eddagatan 6
217 67 MALMÖ
Tel: 040-37 54 00
Fax: 040-13 53 33

Obeställbara brev
981 87 KIRUNA
Tel: 0980-757 40
Fax: 0980-814 65

POST & TELESTYRELSEN

POSTADRESS Box 5398, 102 49 Stockholm
BESÖKSADRESS Birger Jarlsgatan 16
TELEFON 08-678 55 00
FAX 08-678 55 05
E-POST pts@pts.se
WEBBADRESS www.pts.se